

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 19. (79.) évf.

1. szám. 2009 január

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Az alábbi újévi pásztorlevél az unitárius egyház történetének egy sajátos helyzetét tükrözi, s ebből a szempontból történelminek is nevezhető: a még hivatalában levő és a megválasztott püspök közösen írja. De jelképesnek is mondhatjuk, mert a híd szerepét tölti be, amely egyfelől áttűvel az esztendőik között, másfelől összekötni hivatott jelenkori egyházi életünk két időszakát.

Föl-, vissza- és előre nézni!

Egész életünk arról szól, hogy úton vagyunk. Haladunk a végestől a végtelen, az időbelitől az örökkévaló felé. Utakat építünk otthonainktól a templomig, lélektől lélekig. De vajon életre vezetők-e ezek az utak? A kérdésre adott válasz: egész életünk, munkánk, hivatásteljesítésünk. Amikor számot adunk minderről, valójában kiállunk ezekre az utakra, s három irányba tekintünk. Először is felfelé, Isten felé, mert Ő ajándékozta nekünk az utat tervező szándékot mint életcél és az útkészítés készségét mint hivatást. Aztán hátra is nézünk, hogy számba vegyük, mit és hogyan cselekedtünk eddig, mi az, amit magunk után hagyhatunk biztos útként az utánunk jövőknek. De természetesen előre is kell néznünk, hiszen cél és perspektíva nélkül nincs cselekvő élet. Míg előre tekintünk, figyeljük az isteni útmutatást és kérdezősködünk az ősi ösvények iránt. Ihlet és hagyomány: egyéni és közösségi létünk két örök forrása. A visszanezésünk emlékezés, tulajdonképpen a múlt történéseinek lemérése. A mi dolgunk, hogy elszámoljunk az elmúlt évről vagy eddigi életünkről. Elszámoljunk *magunknak*, de még inkább *Istennek*.

Egyéni számvetésünkben fel kell tennünk a kérdést: mennyit gyarapodott „belső emberünk”, tisztábbak, jobbak, különbek lettünk-e? Megtettük-e, amit megtehettünk, ami tőlünk telt? Nem adtunk-e kevesebbet gondoskodásban, szeretetben és felelősségben? Reménykedjünk, hogy ez a számvetés azt mutatja: az építésben és a szolgálatban eredményes évet zárunk. Felismertük, hogy csak az Isten akarata szerint élhetünk teljes életet. Tapasztaltuk az apostol igazságát: „Nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené”. Olyan év áll mögöttünk, amely tele

van Isten szeretetének és megtartásának tényeivel.

Egyházunk – szellemisségéhez és hagyományához híven – a múlt évben is szolgáló egyházként törekedett élni. Szolgálatának alapelve szerint megnyugvást csak az talál az életben, aki Istent az emberek javára szolgálja. Ennek érdekében hirdettük az evangéliumot, hogy az emberhez

nem csodákban reménykedünk és bízunk, hanem ügyünk igazságában, eszményeink erejében és Isten mindent kiteljesítő, áldó szeretetében.

Kedves Testvérek! Az új év kezdetén hálaadással és reménységgel fordulunk teremtő és gondviselő Istenünkhöz. Az óévet búcsúztató, hangoskodó jókedv után egy kis csendre van szükségünk, hogy gyermeki szeretettel és hálával keressük Isten közelségét. Ha szívünkben csend honol, meghalljuk biztató atyai hangját: „Mert én veled vagyok, megőrizlek téged!” (1Móz 28,15)

Dob, doboz, lajtorja – ez volt a címe egy nemrég bemutatott kolozsvári képzőművészeti kiállításnak. Újév reggelén az ott látottak és hallottak juthattak eszünkbe. A dob pergő és egyre erősödő ritmusa tölti

közelebb kerüljön a szellem és a hit fénye, amely megvilágítja az életet, és az erkölcs ereje, amely tartást ad emberségünknek.

Az elvégzett munka mögött közösségi életünkben is felismertük Istent, aki minden gyengeségünk, erőtlenségünk és mulasztásunk ellenére nemcsak lehetőséget adott a szolgálatra, hanem maga munkálkodott rajtunk keresztül, elfogadva minket munkatársainak.

A múltba való visszatekintés nem öncél, még kevésbé alkalom az önmegnyugtatóra. A múlt felé fordulás jövőt idéző erőgyűjtés. Mi nem váratlan örömeinkben,

be napjainkat. Dobozokba zárt életünk mindennapi vergődései között telnek az évek, és soha nem érezte annyira fontosnak a létra szükségességét az ember, mint ma. Dobol a szívünk, dobolnak a nehéz gondok és feladatok, miközben egyre inkább érezzük, hogy milyen törekeny, zárt világot építettünk magunk köré – sokan dobozok lettek. Mindezek ellenére kívánczunk a magasba – felemelkedni és messzire látni! Ezért meg kell találnunk

folytatás a 4. oldalon

dr. Szabó Árpád és Bálint Benczédi Ferenc

Az Úr vigyáz rád

Az esztendő vénül, s ha elfogynak napjai, egy újabb, frissebb év veszi át a helyét. Ama nevezetes éjszakán, amely összefűzi az ó- és újesztendőt, sok minden történik, kedves Olvasó! Nem mintha fizikailag különbözne ez az éjszaka a többitől, de igenis mássá teszi – az ember maga. Mert ideje ez a számadásnak és tervezésnek egyaránt. Múlt és jövő mind jelen van

retbe foglalni, megtervezni. Ez adja számunkra a biztonságot, a lélek nyugalmát. Jó tudni, mi fog történni holnap, hova kell mennünk, mit kell teljesítenünk, milyen időjárás várható, hogyan fogunk élni 5–10 év múlva... Mennyivel könnyebb lenne életünk, ha bár a feltett kérdések egy részére meg tudnánk adni a választ Szilveszter éjszakáján!

*„Mert az Úr látja az ember utait, és figyeli minden lépését.”
(Péld 5,21)*

az ember lelkében, elméjében. Az elmúltakat összegezzük, abból példát vehetünk arra való tekintettel, hogy miképpen cselekedjünk majd a jövőben. Mindent, ami jó, megtartunk, a többit pedig igyekszünk kivetni életünkéből. Így haladunk előre az életben, hogy a názáreti mester parancsát megtartva törekedjünk a tökéletesedés felé.

Haladunk? Valóban előre? Jobb lesz majd a sorsunk, életünk? Békésebbek, alázatosabbak lesznek majd az Isten gyermekei? Nos, hogy minderre választ tudjunk adni, arra való az előrenézés. Mert megáldott bennünket Isten a jövő kutatásának vágyával. Mert az ember mindig szerette fürkészni azt az ismeretlent, amely előtte áll. Életünket szeretjük ke-

Az ember neki is lát, hogy ismeretei alapján választ keressen, „befolyásolja” a jövőjét: nem eszünk szárnyast, hanem disznóhúst, hogy a szerencsénket ne hátra, hanem előresegítsük, a lányok próbálják jövődöbelijük nevét meg tudni, s tán csak Isten tudná felsorolni mindazokat a praktikákat, amelyeket különböző

*„Ne aggodalmaskodjatok a holnap felől!”
(Mt 6,25)*

korokban csupán a mi kultúrkörnyezetünkben (!) gyakoroltak.

A lélek nyugalmát megtalálni nem fogod, kedves Olvasó, mindaddig, ameddig jövődet kilesni, életedet megtervezni próbálsz. Minél biztosabb vagy önma-

gadban, annál nagyobb lesz a kudarc, amit talán mindenestül lerombolja szépen felépített terveinket. S ahelyett, hogy előbbre haladnánk, a sikertelenség élménye még inkább elkomorítja lelkünket. Nem elég, hogy tervünk nem valósulhatott meg, lelkileg még mélyebbre kerülünk azáltal, hogy nő bennünk a bizonytalanság, a reményvesztettség kerülget, s életünk szépen kiszámított, nyugodt előrehaladása izgága, céltalan rohanássá fajul.

Pontosan azt nem vesszük észre, amire a legnagyobb szükségünk volna! Azt, hogy csalfa önámítás a tervezésben nyugtatni meg a lelkünket, és hiábavalóság a jövődöt „megszerkeszteni” vagy akár csak előre látni. Minden feltett kérdésünkre a lehető legegyszerűbb a válasz: a jövő kiszámíthatatlan az ember számára, Istennél elrejtett titok az. Nem a mi feladatunk és jogunk abba beleszólni. De ennél sokkal többet tehetünk: bízhatunk Istenben. Tudhatjuk – ha tudni akarjuk –, hogy Isten szereti gyermekeit, azaz minket, embereket. Tudhatjuk a názáreti mester evangéliumából, hogy ez a szeretet

minden személyre kiterjed, minden időben jelen van, és nem korlátozódik csupán e földi árnyékvilágunkra, hanem az örök életbe is áttemel.

Mert az Isten vigyázza utunkat! Tekintetével kísér bennünket, lépésről lépésre figyel. Bennünk él, hogyan lenne hát velünk! Éppen azért van ily közel, hogy gondviselése által biztosítani tudja, amire gyermekeinek e világban szüksége van; hogy mielőtt bennünk tudatosulnának kívánságaink, Ő már tudjon róluk. Szerető Atyaként hagy haladni az élet útján akkor is, ha tévelygünk, ha nem Feléje igyekszünk. Megengedi nekünk, hogy Tőle látszólag függetlenül is élhessünk, ha úgy akarunk. Ilyen Ő... De ha elesnénk, mindig felemel. Ha megbánjuk a Tőle való függetlenedési próbálkozásainkat, akkor a bennünk és körülöttünk lakozó Isten átölel. Ráébredünk, hogy Nélküle élet nincs, Vele, Benne élni pedig öröm és nyugalom lehet számunkra. Így hát nem kell félni a jövőtől, az aggodalmaskodás merő hiábavalóság.

Jézus éppen erre tanít bennünket. Világossá teszi, hogy fölösleges az aggodalom, mert az Atya minden szükségést megad

Szép kelet, szép nap

*„Békesség néked, békesség házad népének, békesség mindenednek.”
(1Sám 25,6)*

Gondviselő Isten, szerető édes Atyánk!

Talán nem is szólhatna bátorítóbban hozzánk az új esztendő kezdetén a próféta, mint e vers által.

Amikor gazdasági válságon innen vagy túl egyre többen jutnak lelki válságba is, ki becsülhetné le a béke üzenetét az ember életében?! Sokan keresik helyüket a világban, életük értelmét és célját; családi kötelek oldódnak szét; közösségek tagjai fordítanak hátat egymásnak. A fizikai és lelki terhek súlya alatt roskadozó milliók emelik tekintetüket feléd, Isten. Zaklatott lelkünk nyugvópontot keres a sok keserűség, gyász, fájdalom közepette. Hozzád fordulunk hát, mindenek Tudója és Oltalmazója, egy, igaz Istenünk. Lásd meg a kétségei közt vergődő embert, légy biztonsága a bizonytalankodónak! Juttasd célba az élet viharában hanykolódó élethajónkat, hogy országod partjainál kikötve feloldódjanak feszültségeink, mindannyian megtalálhassuk lelkünk békességét! Áldd meg otthonainkat, azok lakóit, minden jóakarató gyermekedet szerte a nagyvilágban! Adj boldog új esztendőt! Ámen.

Benedek Jakab

folytatás a 6. oldalon
Fülöp Dezső Alpar

A 2008. évi fehéregyházi zsinaton a megválasztott új főtisztviselők közül hárman (Bálint Benczédi Ferenc, Kovács István és Nagy László) közös programtervvel álltak az unitárius egyház elé. Azzal, hogy „csapatként”, vagyis egy konszenzusra, együttgondolkodásra és kollaborációra alapozott programmal – sőt, több felelősen gondolkodó lelkész és világi egyháztag javaslatainak az összegzésével – mutatkoztak be választóik előtt, nyilvánvalóan azt jelezték, hogy az önmegvalósítás élvénke fölébe rendelik az egyházi közérdeket és az együttműködésre alapozott hatékonyságot. Amint a három főtisztviselő a zsinat értésére adta, tudatában vannak, hogy minden programterv annyit ér, amennyi belőle a közösség hasznára megvalósul, ezért igyekeztek gyakorlatias jellegű, ténylegesen is megvalósítható vonalakban gondolkodni. Alább ezt a programtervet tesszük közzé, kettős céllal. Egyfelől szeretnénk minél szélesebb körben megismertetni ezt a vázlatpontokba szedett elképzelés-csomagot, másfelől szeretnénk a nyilvánosság előtt is „visszakereshetővé” tenni, amolyan kiinduló- vagy viszonyítási pontként rögzíteni, hogy elősegítsük – majd, évek múltán – az értékelést és a számvetést. (Szerk.)

Programterv az Erdélyi Unitárius Egyház 2008–2014 közötti kormányzásához

I. Hitélet

1. A vallásos és lelki élet megújulása: az élő vallásosság és az unitárius lelkiség újrahonosítása

– a tárgyi és intézményi építkezés mellett a lelki megújulás előtérbe helyezése

– a jézusi alapokon és a dávidferenci örökségen nyugvó unitárius lelkiség elmélyítése, a cselekvő vallásosság fellendítése

– az istentiszteleti és szertartási rend reformja az elmélyültebb unitárius lelkiség tükrözése irányába, a megváltozott vallási igények figyelembevételével

– a személyes és közösségi vallásosság elmélyültebb megélésének szorgalmazása régi-új keretek között, a szokásos istentiszteletekkel párhuzamosan (ifjúsági, hiterősítő és más alkalmi istentiszteletek, lelkiségi napok, csoportos elmélkedések stb.)

– erőteljes belmisszió gyakorlásával ellensúlyozni kell az egyháztagok lelki eltávolodását és szervezeti „lemorzsolódását” (az önhibájú létszámcsökkenést)

– tájékoztató és népszerűsítő jelleggel külső missziót kell folytatni

– néhány missziós eszköz: tervezett és folyamatos médiatevékenység, az egyház honlapjának rendszeres frissítése, népszerűsítő kiadványok megjelentetése, olvasmányos vallásos irodalmi és lelkiségi művek terjesztése stb.

2. A lelkészi hivatás betöltése

– a gyülekezeti tagok és a közösségi ügyek lelkész általi szolgálatának előtérbe helyezése

– a lelkészek és az egyházközösségek közti viszony (jogok és kötelességek) jogi keretbe foglalása

– az ifjúsági, kórház-, szórvány- stb. lelkészségek további fejlesztése

– társ- és segédlelkészek alkalmazása a nagyobb létszámú egyházközösségekben

– továbbképző tanfolyamok szervezése

– a teológiai irodalom és más szakírások művelése, egyéni alkotások megjelentetése, szakmai ösztöndíjprogramok stb.

– teológiai műhelyek és más szakmai munkacsoportok létrehozása a teológiai tanárok irányításával, az ún. akadémiták és más érdeklődők (köztük világiak) bevonásával

– az egyházközségi irodák felszereltségének bővítése (számítástechnikai eszközök, világháló-használat stb.)

3. Lelkészképzés

– a lelkészjelöltek alapos kiválasztása, a szakosodás megvalósítása, szakmai képzéseken való részvétel és gyakorlati tapasztalatszerzés biztosítása stb.

4. Gyakorló segédlelkészek

– kinevezésük az Elnökség által történjen, a tanári kar javaslata és a végzős teológiai hallgatók meghallgatása alapján

– a gyakorló segédlelkészek tapasztalt lelkészek (szakmai mentorok) irányításával kezdjék el szolgálatukat

5. Énekvezérek, vallástanárok

– minőségi képzések és szakmai továbbképzések szervezése

– az énekvezérek és vallástanárok létfeltételeinek és munkakörülményeinek biztosítása

– az egyházzenei élet általános fejlesztése

II. Szervezeti élet

1. Az Egyház hosszú távú stratégiai tervének megalkotása

– a jelenlegi helyzet felmérése, a társadalmi és egyházi jövőkép megvizsgálása, a belátható lehetőségek és veszélyek feltérképezése, a szakterületenkénti működési tervek kidolgozása (egyházi oktatás, valláserkölcsei nevelés, ifjúsági munka, szociális tevékenység, szórványügy, misszió, külügyek, egyházi gazdálkodás stb.)

– az egyetemes Egyház stratégiai tervébe illő egyházköri és egyházközösségi stratégiai tervek kidolgozása

– a stratégiai tervek megvalósulásának felügyelete és hathatós elősegítése szakmai úton, illetve egyházkormányzási eszközökkel

2. Az Egyházi Alaptörvény módosítása

– az 1996-ban elkezdett és 2002-ben kibontakozott reformfolyamat továbbvitele, összhangban az egyházi élet valós jelenségeivel és a hatályos állami törvényekkel

– az Alaptörvény módosításának szakszerű előkészítése a Zsinat 2011. évi ülésére; más egyházi jogszabályok változtatása és a szükséges újjak megalkotása a Főtanács évenkénti ülésein

3. Az egyházköri hatóságok megerősítése

– anyagi feltételek biztosítása, döntéshozási és közigazgatási feladatkörök átadása a főhatóság részéről

4. Az esperesi vizsgálószékek hatásfokának javítása

– az ügyvitel vizsgálata mellett tájékozódni kell az egyházközség tényleges életéről, az egyházközség gazdálkodásáról, és érdemi megoldásokat kell keresni a sajtós kérdésekre; szükség esetén többször is kerüljön sor az egyházközségek meglátogatására

5. A püspöki vizitációk újjáélesztése

– általános helyzetfelmérő, tanácsadó és tájékoztató jelleggel, valamint a sajátos helyi problémák megoldása érdekében

6. Az egyháztársadalmi szervezetek támogatása

– az UNOSZ, ULOSZ, ODFIE, Gondviselés Segélyszervezet működésének hatatos segítése

– szoros együttműködés és rendszeres egyeztetés kialakítása az egyháztársadalmi szervezetek, valamint az egyházi főhatóság, az egyházkörök és egyházközösségek között

7. Egyházi közgyűjtemények létrehozása (tárgyi és digitális változatban)

folytatás a 4. oldalon

**Bálint Benczédi Ferenc,
Kovács István, Nagy László**

Programterv...

folytatás a 3. oldalról

– az unitárius örökségünk tárgyi és szellemi emlékeinek központi nyilvántartása, össze-
gyűjtése, kiállítása, illetve digitalizálása

8. Az átvilágítási folyamat kiteljesítése és történéssz–kutatócsoport létrehozása az államvédelmi szervek egyházi életbe való beavatkozásának (1945–1989) feltárása céljából

+ Unió: A Magyar Unitárius Egyház szervezeti egységének helyreállítása (az erdélyi és a magyarországi egyházrészek egyesítésének előkészítése)

III. Egyházi oktatás

Az egyházi oktatás kiteljesítése: távlati stratégiai terv alapján, az anyagi lehetőségek és a felekezeti oktatásra vonatkozó jogszabályok alakulásának függvényében

IV. Egyházkormányzás

1. A testületi döntéshozás súlyának növelése

– a bizottságok és döntéshozó testületek hatékonyabb működtetése
– szakmai munkacsoportok létrehozása egyes szakterületeken vagy alkalmi megbízással

2. A világiak és a szakemberek fokozottabb bevonása az egyházkormányzásba

– a szakmai döntések előkészítésébe, a döntéshozatalba és a végrehajtásba
– szakmai képzések szervezése a világiak egyházi tevékenységének tárgykörében

3. Külkapcsolatok és képviselet
– kezdeményezőbb hozzáállás az állami és önkormányzati hatóságok irányában, a testvéregyházközi kapcsolatok és a felekezeti ügyek terén

– pártpolitika felett álló közösség-szolgálat; egyházi és nemzeti érdekeink közéleti szolgálata

– tevékeny jelenlét a nemzetközi unitárius szervezetek és ökumenikus mozgalmak életében: Unitárius-Univerzalista Nemzetközi Tanács (ICUU), Vallásszabadság Nemzetközi Egyesülete (IARF) stb.

V. Egyházi gazdálkodás

1. Gazdasági és jogi tanácsadás biztosítása az egyházköröknek, egyházközsegeknek, egyháztársadalmi szervezeteknek stb.

2. Az egyházi javak körültekintőbb kezelése

– megfelelő szakmai és elvi alapokon nyugvó, tervezett gazdálkodás érvényesítése

– az elhanyagolt vagy teljesen gazdátlanul maradt egyházi javak feletti „gyámkodás” szorgalmazása

3. Az adományszervezési és turisztikai lehetőségek kihasználása

– az európai közösségi, állami, önkormányzati és más forrású pályázási lehetőségek kiaknázása szakember alkalmazásával vagy szakszolgáltatások igénybevételével

– fel kell ébreszteni a hívek és rokonszenvező személyek egyházi elkötelezettségéből, hitbéli meggyőződésből és ember-szolgálatból fakadó adakozási szándékát

– a falusi turizmus fellendítésében főleg egyházközsegi szinten lehet kulcsfontosságú szerepet betölteni a sajátos vallási, kulturális, építészeti és természeti sajátosságaink felmutatásával

4. Az egyházi költségvetés felhasználásának szabályozása, utalványozási rendszer és közbeszerzési szabályzat alkalmazása a pénzügyvitelben

5. A fizetési rendszer újraértékelése a méltányosság és a teljesítményelvűség (mennyiség és minőség) fokozottabb érvényesítésével

Föl-, vissza- és előre nézni!

folytatás az 1. oldalról

magunkban a létrát, amely ott van, csak valahová félretettük lelkünk fészerebe.

Életünket nem csak az embertársainkkal való kapcsolat határozza meg. Az Istennel kötött szövetség biztosítja az élet kötéltáncához szükséges egyensúlyt. A Vele való kapcsolat segít egymáshoz igazítani a bennünk levő létrafokokat, hogy utunk legyen a felemelkedéshez. Ma, a sokat emlegetett gazdasági válság zúrzavarában sokan elbizonytalanodnak. A nyugtalan emberek életébe félelem költözik. Egymást és a világot akarjuk elhasználni, elfogyasztani.

Mi adna az embernek erőt, nyugalmat, ha nem az isteni gondviselésbe vetett hit? De „hol van a te Istened?” – kérdezzük a 42. zsoltár szavaival, és nap mint nap várjuk a mellettünk élőktől a választ. Hát ott van benned, csak nem hallod és nem figyelsz rá! Hiányzik a csend a mindennapi életedből. Először saját magunknak kell ebben a dobpergető világban meghallanunk és felmutatnunk a szívünkben lakó, szerető Isten hangját. Először magunkban kell rendet teremtenünk, hogy utána értékelni tudjuk a felebarátot, az embertársat, a testvért,

az isteni teremtményt és a bennünket körülölelő, szép világot.

A keresztény unitárius embernek az új év kezdetén megfelelő komolysággal kell a megtalált csendben Istenéhez fordulnia. A közös imádkozás és zsoltárecélés közben olyan erőforrás fakad fel lelkedből, amely a melletted élő lelki szomját is enyhíteni tudja. A betemetett vagy elfelejtett Jákob kútjánál Jézushoz hasonlóan állunk mind, azzal a kéréssel, hogy „adj innom!” (Jn 4) Isten adjon erőt a kút kitakarításához, vezessen el ennek megtalálásához, és legyen mellettünk a segíteni tudó, jézusi lelkülettel járó embertestvér, hogy közösen tudjunk vigyázni „a szolgálatra, amelyre vállalkoztunk az Úrban.” (Kol 4,17)

A 313. számú egyházi énekünkkel vetünk búcsút az óévtől, és kértük, hogy „Isten, szállíts békében az új esztendőre”. Újév reggelén „öröm- s hálaánekkel téged, Isten, áldunk, egy szívvel és lélekkel buzgón magasztalunk” – zengtük a zsoltárt. Adjon Isten erőt, mély hitet, egymásra figyelést! Szeretetével lakozzék mindig a teremtett világban és szívünkben! Áldása legyen egyházunkon, gyülekezeteink, lelkészeink és világi híveink életén és munkáján!

Egy jól sikerült év receptje

Vegyünk tizenkét hónapot és tisztítsuk meg a keserűségtől, büszkeségtől, kapzsiságtól, irigységtől, pedánságtól, félelemtől.

Osszuk fel a hónapokat harminc vagy harmincegy napra, így a készletünk elég lesz egy évre.

Minden nap külön lesz elkészítve: egy rész munkából,

egy rész nyugalomból, két rész vidámságból és humorból.

Keverjünk ehhez: három púpozott evőkanál optimizmust,

egy kávéskanál türelmet, egy csipetnyi tapintatot.

Ezután az anyagot bőven öntözzük szeretettel.

A kész ételt feldíszítjük egy csokor figyelmességgel.

Naponta tálaljuk derűsen,

egy csésze frissítő kávéval és határtalan

isten bizalommal.

Zsinat utáni gondolatok

A fennállásának 440. évfordulóját ünneplő Erdélyi Unitárius Egyháznak a Mikulás új püspököt hozott. A Segesvár melletti Fehéregyházán a Főtanács és a Zsinat, amely megválasztotta az egyházi és világi tisztségviselőket, Bálint-Benczédi Ferenc kolozsvár-belvárosi lelkésznek szavazott nagyobb bizalmat és így az erdélyi unitáriusok 31. püspökévé tette. Az új szuperintendens, bár a 24 templom, torony, imaház felépítését, a 150 férőhelyes kollégiumi bentlakás létrehozását az elmúlt tizenhét év eredményeinek tartja, a jövőre nézve a vallási-lelki életet a jézusi alapokon és a dávid ferenci örökségen alapuló unitárius spiritualitás mentén próbálná megújítani, és erőteljes belmisszióval akarja fékezni az egyháztagok eltávolodását, lemorzsolódását. Csapatmunkára építve „missziós küldetéssel” a gyülekezetek belső építkezését szorgalmazza, ugyanakkor maga is – akárcsak választási ellenjelöltje, dr. Rezi Elek korábbi főjegyző, illetve a leköszönt püspök – kívánatosnak tartja a Magyarországi Unitárius Egyházzal való viszony rendezését. Nagyszerű, felemelő, programértékű gondolat! Benne a lélek és a hit szabadságának tételes megfogalmazása köszön ránk. Ha ezt a kihívást, felelősséget és egyházépítő tevékenységet a jól képzett teológusokon és a szakavatott hitoktatókon kívül kiterjesztik a hívekre is – különös tekintettel az elhivatott, „hozzáértőbb”, unitárius kötődésű értelmiségiekre –, a „belmisszió” az egyetemes unitárius egyház történetében a megerősítés korszakát hozhatja.

Lassan közeledünk a „magyar területi megosztottság” centenáriumaéhoz. Mind az erdélyi, mind a magyarországi unitárius egyháznak számolnia kell azzal, hogy döntő többségükben a jelenkori Magyarország unitárius hívei is erdélyi kötődésűek.

Az eddigiekben – s féltő, hogy az elkövetkezőkben is – mind több erdélyi unitárius próbált, próbál majd szerencsét *odaát*. Hitéletük gyakorlásában, az ottlétük kínálta „misszionáló” lehetőségekkel – kicsinyes érdekek nélkül – talán számol, zsinat előtt, zsinaton és a zsinat után az „unitárius világ”.

Ambrus Lajos

„Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!” (1Sám 3,9)

Olvasom, hogy Michelle LaVaughn Obama, Barack Obama „sziklája”, a tízéves Malia Ann és a hétéves Natasha édesanyja, a Princeton Egyetemen, majd a Harvard jogi karán diplomázott ügyvédnő, Amerika első színes bőrű First Ladyje, egy különleges, „Harmónia” elnevezésű gyűrűt fog kapni férjétől, amellyel Barack a hálóját próbálja kifejezni a kétéves kampány során nyújtott támogatásért. A világ legdrágább nemesféméből, ródiumból készül, és Giovanni Bosco luxusékszerezés csúcsterméke lesz. A húsz ezer dolláros gyémántberakásos gyűrű, az új amerikai elnök januári beiktatására fog elkészülni.

Tapasztaltam, hogy, én, Benedekné, Benedek Enikő, Benedek Jakab „sziklája”, a húszkétéves Csongor édesanyja, a jászvásári Műszaki Egyetem Építészeti Karán diplomázott út- és hidépítész almérnök, a segesvári egyházközség első nő küldöttje az Erdélyi Unitárius Egy-

ház Főtanácsának és Zsinatának 2008. december 4–6. közötti időszakában Fehéregyházán lezajlott üléseire, egy különleges, „Harmónia” elnevezésű nyakéket kaptam férjemtől, amellyel Jakab a hálóját próbálta kifejezni a kétéves készülődés során nyújtott támogatásomért. A világ legdrágább...

De ne vágjak a dolgok elébe! Menjünk csak vissza a múltba, és hadd tegyem meg én is azt a bizonyos „nyilatkozatot”, amelyből remélhetőleg kitérünk az én kapcsolatom és szoros együttműködésem... amelynek az Egyházra nézve következményei voltak:

Túl voltam már a harmincon, amikor Rh-negatív véremben, antitestek támadása folytán a nyolc és fél hónapos kislányunk elhalt, én is majdnem utána. Október 29-e volt, ködös, nyirkos éjszaka, amikor felkértek az együttműködésre. – Életben maradsz, hisz céloom van veled, csak engedelmessédj nekem. „Tégy értelmessé,

hogy megfogadjam törvényedet, és megtartsam teljes szívvel.” (Zsolt 119,34)

A mérhetetlen gyász és veszteség mellett ugyanakkor mérhetetlen szabadságot éreztem magamban. „Ha akkora hitetek volna, mint a mustármag... semmi sem volna nektek lehetetlen.” (Mt 17,20)

És mégis, néha minden olyan lehetetlennek tűnt! Amikor egy gyönyörű júliusi reggelen így szól hozzám a földi párom: „Ezentúl minden nap, amikor csak lehet, Fehéregyházán kelek és fekszem.” Elkezdődött a visszszámolás. És attól a perctől rendszeresen és önkéntesen „besúgtam”. Eleinte csak hetente egyszer, amikor a templomban – akárcsak a kicsi Sámuel – szorgalmasan spregettem, port töröltem, énekeltem és imádkoztam. Ahogy teltek a napok, az ebédre szánt szendvicsek egyre gyakrabban kerültek a kutyánk lábásába. „Nincs időnk ebédelni” – volt a kurta válasz. Nem volt elég az a büntetés, amikor ráébredtem, hogy egy olyan valakihez mentem feleségül, akinek lelki, szellemi és fizikai szolgálata az Erdélyi Unitárius Egyházzal, és mi, a család legtöbbször háttérbe szorultunk. Ezzel az érzéssel azt

folytatás a 6. oldalon

Benedek Enikő

Az Úr vigyáz rád

folytatás a 2. oldalról

számunkra, hogy életünket előbbre vi-
hessük – csupán bízni kell benne, félelem
és szorongás nélkül kell tekinteni a kiszá-
míthatatlan jövő felé, azaz remélni kell.
Mindez nem az „ihaj-csuhaj” gondtalan
életet jelenti, amelynek jegyében Szilvesz-
ter éjszakáján megeszem mindenemet a
kamrából, kiiszom mindenemet a pin-
céből, mert az Isten jó, adjon hát helyette
mást, ha gondja van rám! Sokkal inkább
a felelősségteljes életet jelenti. Érezd és
tudd: azért van egészséged, erőd, munka-
helyed, egyáltalán életed, hogy a szeretet
kettős parancsolatát maradéktalanul tel-
jesíthesd. Vagyis az imádkozáson túl al-

kalmad legyen a jó cselekedeteid által ki-
mutatni felebarátaid iránti érzéseidet is.
Ezáltal építhesd Isten országát ebben az
új esztendőben is.

A pár hete „megérkezett” 2009. esz-
tendőt fogadd hát ilyenformán, Testvé-
rem! Ajánld életed Istennek, s hozzá fo-
hászkodj, nevét dicsőítsed, hogy nőjön
benned a hit, a bizalom, hogy átérezd az
Ő szerető gondviselését. Ez megtart té-
ged! Ha érezni fogod, hogy egyedül soha
nem vagy; ha rájössz, hogy kudarcélmé-
nyed oka nem az, hogy Isten elfordult
volna tőled; meglásd, Benne bízva nem
valószínű ugyan, hogy dúsgazdag leszel
jövőre, talán betegséged is megmarad-
hatnak, az autodat még mindig magad-
nak kell vezetned, mert Isten ezt helyetted

nem teszi, de *megszabadulsz a félelemtől*.
Lelked szorongása megszűnik, s a békes-
ség hajlékává válik. Többé nem kell majd
sietned, mindenhova elérsz, mert Isten
veled van. Érezni fogod annak szüksé-
gét, hogy reggelente megköszönd min-
denható Atyánknak, hogy az élet meg-
élésének újabb lehetőségével áldott meg.
Érezni fogod, milyen jó, hogy szerető szí-
vek vannak körülötted, akiket vizsontsze-
rethetsz. Öröm lesz élni számodra, mert a
munka nem teher többé, hanem Isten or-
szágának építése.

Ilyen legyen az általad kifürkészett jö-
vendő, kedves Olvasó, amihez – annak
megvalósulása végett – kívánok számodra
békés, boldog esztendőt. Ismerd fel ez új
esztendőben Isten áldását!

„Szólj, Uram...”

folytatás az 5. oldalról

hiszem, nemcsak én vagyok így. A nyár
legnagyobb „büntetése” így hát a szoká-
sos pihenőszabadság elmaradása lett. „Te
nem pihensz itthon eleget?” – volt a rövid
kérdés. A másik „büntetés” pedig az volt,
hogy nem volt szabad a Házhoz akármik-
or kimennem. „Úgy akarsz járni, mint
Kőműves Kelemenné?” – érkezett a mi-
éltre a válasz.

„Ha az Úr nem építi a házat, hiába fá-
radoznak az építők.” (Zsolt 127,1)

Házat építeni szép vállalkozás. Házat
építeni, ami nem a miénk, hanem Istené,
mindenké. Egészen csodálatos! „Azzal,
hogy házat akartál építeni az én nevem
tiszteletére, jót akartál.” (1Kir 8,18) Miért
nem jönnek a segítők? Senki nem hallgat
meg senkit? „Akinék szilárd a jelleme, azt
megőrzöd teljes békében, mert benned
bízuk.” (Ézs 26,3) Egyre nehezebb idők
köszöntöttek ránk. Az építők soványra
dolgozták magukat, a ház azonban állt.
Ekkor már óráról órára, percről percre
együttműködtem *vele*. Megoldódni lát-
szott a szállás a vendégfogadó házaknál,
s így nem kellett megisméltódnie annak,
ami már egyszer, évezredekkel ezelőtt
megtörtént. Sőt velünk is megtörtént. Az-
tán jöttek a kísértők: „Mi közöd neked
az egészhez? Épp elegen vannak, akik ezt
megcsinálják? Miért nem értékesíted tit-
kárnői tapasztalatod, a turisztikai men-
dzser-képzésen megszerzett diplomádat
vagy akár a műszaki rajzolói képességei-
det? Épp erre lesz szükség az elkövetke-
zendőkben.” A kihallgatás végén már csak
ezekre emlékszem: „Boldog ember az, aki
a kísértés idején kitart, mert miután ki-
állta a próbát, elnyeri az élet koronáját,
amelyet az Úr megígért az őt szeretők-
nek.” (Jak 1,12) Ekkor már jelentkeztek
a „tanítványok”. Sándor volt az első, akit

követett János, majd újabb két János. Ist-
ván, Ernő, Gyula, Károly és a másik Sán-
dor. Ferenc, Mózes, Árpád és a kisebbik
Szász. Voltak női követők is, akiknek sem
nevét, sem számát nem jegyeztem fel ez
alkalommal. Ti vagytok a föld sója, ti
vagytok a világ világossága és legyetek tö-
kéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok
tökéletes, hisz Istenországa már közötte-
tek van... hangzott el 2008. december 4-
én, déli 12 órakor a biztatás.

Ekkor jött a felismerés, hogy telje-
sen átvettem bizonyos dolgokat Jakabtól.
Nemcsak azt a bizonyos nyakéket, amely-
ről az imént írni akartam... Hol is marad-
tam el? A világ legdrágább nyakéke töb-
bet ér, mint a Michelle gyűrűje, hisz több,
mint 300 csillogó szempárral van berakva
és sok-sok köszönő, elismerő szóval. Elő-
nyösebb helyzetben vagyok azért is, mert
ezt az ajándékot azonnal átvehettem, és
szívem fölé helyezhettem. A tolvajok ki
nem ássák, a rozsdá meg nem emésztí, el
sem lopják. Biztosan az enyém.

Hát sikerült... Nagyszerűen sikerült...
Hol magunkra maradvá, hol csapatmun-
kával, de befejeztük. Hogy aztán van-
nak győztesek vagy vesztesek? Ezt nem
mondhatnám: egyedül Isten van. S az Ő
útjait nem tudhatjuk. És nem is akarjuk
tudni, pedig én – mint a szolgálk szolgálója
– három nap és három éjen át, forró dró-
ton értekeztem Vele. Besúgtam.

Hibaigazítás

Decembri lapszámunk 12. oldalán, a *Zsinat 2008* című cikk lelkész-szentelésről
szóló részében sajnálatos hiba esett. A szövegrész helyesen így hangzik:

„A lelkész-szentelési beszédet Székely János árkosi lelkész tartotta, az újon-
nan szentelt lelkészek nevében Solymosi Zsolt mondott köszönetet. A rendes lel-
készek sorába lépett fiatalok átvették díszoklevelüket és beírták nevüket a lelkészi
könyvbe.

Bálint Benczédi Ferenc megválasztott szuperintendenst dr. Szabó Árpád hiva-
talban levő püspök köszöntötte és avatta.”

Olvasóink és az Érintettek elnézését kérjük.

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját
idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat
és a kórterem számát)
a következő
telefonszámokon
bejelenteni:

Orbán Erika,
Sepsiszentgyörgy,
0740-502563;
Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100;
Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767;
Pavelka Attila,
Marosvásárhely,
0746-234917.

Ki az esperes a székelkeresztúri egyházkörben?

Lőrinczi Lajos csehétfalvi lelkészt 2008. július 4-én választották meg a székelkeresztúri egyházkör esperesének. Az alábbiakban vele beszélget Sándor Krisztina.

S. K.: Milyen gyermekkor és ifjú életút vezetett a lelkészi pálya felé?

L. L.: Fiafalván születtem 1974. augusztus 26-án. Gyönyörű gyermekkorom volt, szerető szülői és nagyszülői odafigyeléssel. Ők minden féltésük ellenére megadták a megfelelő szabadságot a kibontakozásra. Korán kialakult bennem a könyvek, az irodalom és történelem iránti szeretet, szüleim és nagyapám olvasmányai, illetve nagyapám háborús meséi és tanárainak hatására. A falusi élet és a sport egybefűzött a természettel, a szülőfölddel, a néppel, rávezetett a kitartás és a közös munka hatékonyságára. A vallás és egyház világába Botha Dénes lelkész vezetett be, akinek – szüleim és saját döntésem mellett – nagy szerepe volt abban, hogy a lelkészi pályára léptem. Igen fontos volt számomra a reformátusok és unitáriusok évszázados testvéri együttélése, a közösen használt templom.

A számomra igen kedves fiafalvi iskola után székelkeresztúri diák lettem az akkori Ipari Líceumban, mechanika szakon. 1989-ben az iskola újra elméletivé vált, így 1992-ben már az Orbán Balázs Gimnázium filológia-történelem szakán végezhettem. Báró József esperes sajátos lelkisége nagy hatással volt rám.

Már konfirmáló koromban kilógtam a többi gyermek közül, mert engem érdekelték a bibliai történetek, az egyház és magyar nemzet története, mint ahogy a káté is. Talán már akkor pisláskolt bennem az a szándék – amely aztán tizenegyedik koromra erősödött meg –, hogy én is be akarok lépni azok sorába, akik szolgálni merészelik, akarják népünket. E szolgálatra legmegfelelőbbnek a lelkészi pályát láttam, ahol szellemi és gazdasági, templom- és természet-közeli életet élhetek. Emberekkel akartam dolgozni, de nem tanár lettem, mert úgy találtam: sok esetben a felnőttekre kell inkább jó hatással lenni.

A teológián rengeteget tanultam, mindent komolyan vettem, mert átéreztem a rám váró felelősséget. Hálás vagyok Istennek tanáraim odaadásáért, kiváló kollégáim és barátaim öntudatosságáért. Ezek sokat segítettek a lelkésszé válás nehéz útján. Ehhez az úthoz tartozik hozzá az ODFIE-s tevékenységem, a Zsil-völgyi szolgálataim, az első szórványtáborok szervezésében, lebonyolításában való részvételem is.

S. K.: Az eddigiekben hol szolgált?

L. L.: 1997. október 1-jétől kettős kinevezést kaptam: a kolozsi gyülekezet lelkészi állása mellett én voltam az első kolozsvári vallásos tanár. Gyülekezeti szolgálatom mellett Kolozsvár négy iskolájában gyűjtöttem össze az unitárius gyermekeket, s tartottam nekik kora reggeltől késő estig a vallásórákat. Ugyanabban az évben nősültem meg. Feleségem, Tünde, magyar-angol szakos diák volt az egyetemen. Megbetegedése miatt a püspök Csehétfalvára helyezett át, 1999. május 1-jétől. Azóta itt dolgozunk.

Tarcsafalván 3 évig, Tordátfalván 9 évig, Siménfalván fél évig voltam beszolgáló lelkész. Egy olyan faluban élünk, ahol igen nagy mértékű az előregedés, a népességfogyás. A fiatal családok nagy része elköltözött, és az itt maradtakban nagyon felerősödött a veszteségérzés. Egy ilyen helyzetben a remény és a hit megerősítését, megtartását tartottam elsőrendű feladatnak. Wass Albert – és egyébként az élet – egyik találó képével élve,

ha az ember verembe esik, csak felfelé tud kijönni onnan. Nincs más lehetősége. E falvak népe, és egész egyházunk, nemzetünk sok szempontból igen mély gödörbe került. Csak úgy tud kijönni, ha felfelé, Isten felé keresi a kiutat, ha megtalálja a feléje nyújtott kezét. És csak úgy jut ki, ha nem adja fel a reményt és összefog sorstársaival. Ezt próbáltam prédikációimban, beszélgetéseinkben elmondani, személyes életemmel, munkámmal példázni.

S. K.: Milyen említésre méltó helyzetek segítettek, illetve tették esetleg nehezkessé az eddigi lelkészi munkáját?

L. L.: Csehétfalva – tizenhárom másik falu-társával egyetemben – Siménfalva községhez tartozik, s mint legtávolabbi kicsi falu „csapó-végi”, ahogy itt mondják, azaz kicsit minden jóból kiesik. 1999-ben infrastruktúráról szinte nem is lehetett itt beszélni. Egyetlen értelmiségi a lelkész volt, akinek minden vezetői feladatot, szervezést fel kellett vállalni. Hamarosan mi lettünk a mentők, a gyógyszer-beszerzők, híveink tanácsadói, fuvarosai, hivatalos ügyekben kísérői, a telefon- és tévéközpont. Az én gondom volt a középületek, az út karbantartása, hótalanítása, a mi dolgunk volt a kulturális élet megszervezése. Mára ez sokat javult, a hivatalos szervek is jobban figyelnek a falura, és az emberek mindig szívesen jönnek, ha valaki hívja őket. Ám ma is kevés ember vállal felelős szervezési munkát, kevés, aki ezt a terhet velünk megosztaná. Minden szem a lelkészen és lelkészi családon van, minden gond megoldását tőlünk várják. Ez teszi ma is kicsit nehezkessé a lelkészi munkát. Sokszor annyira a valóban életbe vágó feladat, hogy a tulajdonképpeni lelkészi munkára nem jut elég idő. De van egyáltalán kimondott lelkészi munka? Számomra mindezt elvégezni *beletartozik* a hivatásba, és éppen azt a szolgálatot jelenti, amire – mint felismert szükségletre – vállalkoztam, s ami életemnek értelmet ad. Isten eddig

folytatás a 8. oldalon

Ki az esperes...

folytatás a 7. oldalról

erőt adott, szép eredményeket értünk el, hála azoknak a drága lelkű híveinknek, akik ezt a munkát teljes odaadással segítik.

Nagy segítséget jelentett nekem, hogy egy fél évet a kaliforniai Berkeley-ben tanulhattam. Ez nemcsak szakmai elmélyülést jelentett, hanem sok értékes kapcsolat kiépítését és tapasztalatszerzést is. Másrészt az itteni világból kiszakadva és egy ideig ott élve kívülről szemlélhettem szülőföldünk, egyházunk, vallásunk, népünk sajátos helyzetét, hiányosságait – de leginkább felfedezhettem értékeit. Onnan nézve rendkívül sokat erősödött hivatástudatom.

S. K.: Hogyan jellemezné az erdélyi unitárius lelkészek életét, hivatását?

L. L.: Tulajdonképpen érintettem már, mit is jelent nekem az erdélyi unitárius lelkési élet és hivatás. Értékmegőrző, életmentő, jövőteremtő munka egy sokszorosan ellenséges környezetben. Mérhetetlenül nagy felelősséggel járó hivatás ez, a nemzeti és vallási megmaradásért folytatott küzdelem, egyenes derékkel, csöppet sem rózsás körülmények között. Itt most nem a lelkési család életkörülményeire gondolok, mert az nagyon sokat javult az elmúlt esztendőkből, hanem arra az emberre, nemzeti, társadalmi, gazdasági, politikai, egyházi, vallási válságra, amelyben híveink nagy része él. Unitárius lelkésznek lenni e válságba jutott emberek támogatását jelenti az evangélium hirdetésének minden eszközével, a hagyományaink, a hit erejének hangsúlyozásával, az összefogásban való élenjárással. Jelenti minden erkölcsileg tiszta eszköz megragadását arra, hogy magyarként, keresztényként és unitáriusként *egész-séges*

és szabad emberekként élhessünk szülőföldünkön. E hivatás jelenti az evangélium megélését, a *láng* továbbadását (lásd Reményik Sándor *Öröktűz* című versét), a téglamivoltot (Reményik: *Akarom*), amelyen népünk gyermekei felfelé, Isten felé haladnak, és jelenti harmatnak lenni egy csillagon (Kányádi: *Harmat a csillagon*), hogy fényesebb legyen a világ.

S. K.: Mivel több az esperes, mint a lelkész – a saját meghatározása szerint?

L. L.: Az esperes csak a több munka és felelősség vállalásával több más lelkészeknél. Ő az, aki összehangolja a kör lelkészeinek munkáját, segíti az egyházközségek és az egyetemes egyház közötti jó kommunikációt. Emellett egyházi szempontú képviselői, felügyeleti (vagy inkább őrzői) és végrehajtói szerepe van. Odafigyel arra, hogy mindenki jól végezze a dolgát, békeességben, jó körülmények között.

S. K.: Milyen az új esperes és a körben dolgozó lelkészek közti kapcsolat? És persze a hívekkel...?

L. L.: A kör lelkészeivel való kapcsolatom jó. Soha nem voltam kötekedő, balhékereső vagy haragtartó. Alkatomnál és hivatástudatomnál fogva igyekszem tisztázni a felmerülő problémákat. Szeretem az egyenes, de kíméletes beszédet, s elvárom, hogy hozzám is így viszonyuljanak. Igyekszem, hogy a lelkészek közötti jó viszony megmaradjon vagy – esetenként – helyreálljon, mert az építő munka alapja csakis a békeesség és az összefogás lehet. A hívekkel esperesként még nem volt elég alkalmam találkozni. Ám volt eddig emberként, lelkészként, és úgy gondolom, velük is jó volt és maradhat a kapcsolat.

S. K.: A székelykeresztúri egyházkör élete sokak szemében példaértékű. Milyen tervei vannak újonnan megválasztott esperesként az egyházkörben?

„A hit tehát hallásból van...” (Róm 10,17)

1568. január 6-a és 13-a között a függetlenné vált Erdély első fejedelme, a fiatal, de nagy műveltségű János Zsigmond Tordán ült országgyűlést a rendekkel és papokkal. Az európai máglyatűzek füstje nem homályosította el szépszüleink látását. Szabadságot és rendet álmódó lelkük, hajnalra ébredő akaratuk egyszerre buzgott fel a kelő Nap fénysugarával. Reggeli imájuk egyszerre szólalt meg a vallásszabadság óhajával és hit hűségét életető harangszóval. Az otthont és hazát adó szülőföld fölötti köd oszladozni kezdett. Szépszüleink szeme lassan hozzászokott az éles látáshoz: felismerték már a lényegét. Mint az Ég és a Föld teremtetésekor, Isten is látta e napon, hogy a világosság, íme, igen jó. A nappali fény mintha frissebb és tisztább, színesebb lett volna ezekben a napokban. Fényre szomjazó szépszüleink lelkéből a félelem helyén a bizalom és szeretet, az engedelmesség helyén a meggyőződésből táplálkozó hűség forrásai fakadtak fel e januári napokban. Egy pap egyik kezét szívére téve, a másikat áldásra emelve vallott a hit és lelkiismereti szabadságról, a hitről mint Isten ajándékáról. Érthetően, egyszerű szavakkal vallotta meg reménység-

get, hogy hegyek ölelte erdélyi szülőföldjén senkit sem bántalmaznak a vallásuk miatt. Az országgyűlés törvényt hozott a szabadságra. Ezután a pap – akit Franz Hertelnek, Franciscus Davidisnek, Dávid Ferencnek hívtak – megvallotta a Szentírásban gyökerező hitét, amely ezután sok követőre talált, s amit röviden így foglalt össze: „egy az Isten”.

A vallásszabadság és hithűség ölelő karjában fakad vallomásra a jézusi kettős parancsolatot követő Isten- és ember-szeretet. A vallásszabadság bölcsőjében megszületett unitárius vallás történelmi hagyománya a másképp gondolkodók és más hitűek elfogadása; ez viszont nem jelenti a saját hitünk feladását. Az unitárius hitben a dávidferenci örökséget követő, kereső és találó, kérdező és felelő ember talál igazán üdvösségre. A hajnal keresi a reggelt, a reggel a munkálkodó nappalt, amire feljön a szürkület békéje és az éjszakai csend álmodó nyugalma, ami után ismét életre kel egy újabb holnap. Szívünket szeretettel tölti el az életet adó Isten ezzel a csodával, amit úgy nevezünk: élet. Az unitarizmus az élet vallása. Hiszünk a halál előtti életben és bizunk a halál után is gondoskodó jó Istenünkben. Az unita-

rizmus az ősök és a jövő nemzedék vállalása: múltba tekintő és jövőre érett hittel segít eligazodnunk a változó jelenben.

Szépszüleinkre emlékezünk: a múlt öröksége gazdagítja jelenünket, a jövő ígéret-beváltó jóakarataival biztat. A hit hallásához csendre van szükségünk. Csenedesdjünk el egy pillanatra, és hallgassuk szívünk dobogását. Együtt forgunk a Földdel, s éjszaka a felhők fölött is ragyognak a csillagok! A holnap hajnal-függönyén át besüt majd a reggeli napfény. Holnap tegyük egyik kezünket a szívünkre, a másikat meg emeljük áldásra! Hitörzésünk: az örök megújulás. Hithűségünk: az örök újrakezdés Isten szerető gondviselésének keresésében és megtalálásában. Fakadjon hát fel lelkünk-ből a bizalom és jóakarata, hogy gazdagon szétáradjon a tavaszt ígérő, nyarat érlelő és őszt ajándékozó termőföldeken!

Egyszer mi is a jövő nemzedék szépszüleivé válunk. Vigyázzuk a Földet, vigyázzuk az Eget, a forrásokat és a virágokat, és szívünkben védjük az üdvösségre vezető hitet!

Legyünk hűek ősinkhez – bár egy gondolatlanul, egy imával köszönjük meg nekik szerető értelmüket, s maradjunk mi is okosak, mint a kigyó, de szelídek, mint a galamb.

Sándor Szilárd

L. L.: A legfontosabb dolog az, hogy mindenki lelkiismeretesen végezze a dolgát ott, ahová a jó Isten állította: tisztviselőként, tisztségviselőként, emberként egyaránt. Ehhez rend és pontosság kell. Szeretném, ha e munkavégzés az őszinte, közvetlen szolgatársi viszonyra alapozva történe, a becsületesség, tisztesség és méltányosság jegyében, a képmutatás kizárásával. Közös programok szervezésével a lelkesi közösséget erősebbé szeretném kovácsolni. Szakmai és családi összejövetelekkel biztosítani akarom a továbbképzést, ami a jó példák megismerését is lehetővé tenné. Jó lenne, ha meg tudnánk oldani a lelkészek lelkipásztori gondozását is.

Szeretném a Köri Tanácsot, a bizottságokat működőképessé tenni. Az előbbi az egyházkör tulajdonképpen vezető szerve, az utóbbiak az egyházi élet minden szintjét átfogó koordinátorok és segítők. Az egybehangolt könyvelés problémáját szeretném megoldani. Esperesi irodát kívánunk felállítani Székelykeresztúron, egy mindenki számára elérhető helyen. Segíteni kívánom a Berde Mózes Unitárius Gimnáziumot, amely a jövő nemzetének és egyháztagjainak nevelői intézménye ebben a térségben. Egy köri kiadvány is segítene az egyházközségek közti közeledésben, hitünk megélésében, hagyományaink felfrissítésében, és ezt szolgálnák a köri szintű gyermek-, ifjúsági, nőszövetségi stb. rendezvények is. Jó volna erősíteni a más körökkel és felekezetekkel való kapcsolatot. Az esperesi vizsgálószékeknek is nagyobb hangsúlyt kívánok adni.

S. K.: Az Erdélyi Unitárius Egyház az új évet új egyházvezetéssel kezdi. Milyen elvárásai vannak az esperes úrnak e tekintetben az új egyházi vezetők irányában?

L. L.: Tisztelettel köszöntöm az új egyházvezetést. Elsődleges elvárásom az, hogy igyekezzen feloszlalni az egyházunkban eluralkodó „táborozás”- szellemet. Egy egyház vagyunk – gyakran különböző véleményű tagokkal –, de nem engedhetjük meg magunknak, hogy csapatokra oszoljunk. Azt várom el, hogy mindenkinek legyen meg a pontos feladata, azt végezze el, és ez legyen megfelelőképpen számonkérhető. A szakmunkát szakemberek végezzék, jó minőséggel. Legyen a kommunikáció őszinte, egyenes, szűnjék meg az aknamunka. Próbálják közelebb hozni az egyházközségeket a központhoz, a központot az egyházközségekhez. Ne kötelezzék el magukat politikailag, hanem egészséges magyar érdekeket képviseljenek! Mutassanak jó példát! Karolják fel a köröket és próbálják megvalósítani azt, amit programjukban elénk tártak!

S. K.: Ön szerint, mi az unitárius egyház legfontosabb problémája napjainkban? Melyek a legfontosabb tennivalók?

L. L.: Az egyház legnagyobb problémája a jelenben az, hogy – nemzetünkkel együtt – félelmetes ütemben fogyunk. Hogy mi az orvosság? A bel- és külmiszió. A minőségi munka. Az „útkeresők”, a közömbösök, kiábrándultak, kizártak, elvesztettek (Mt 18,11) megszólítása, megtartása a jézusi mintára.

El kell készíteni egyházunk stratégiai tervét, körökre, egyházközségekre, intézményekre, egyháztársadalmi szervezeteinkre stb. lebontva, hogy tudjuk, merre tartunk, és minden munkánkat a közös célunk rendelkezésére áll, hogy azok a nagy egészbe jól beilleszthessenek. Felül kell emelkedni a pártoskodásokon. Egységes egyházban, nemzetben kell gondolkodni, ahol mindenki munkájára szükség van. És persze ápolni kapcsolatainkat, felkutatni további testvéreinket, akik osztoznak hitünkben, közös célokért dolgoznak, és segítenek munkánkban.

S. K.: Hogyan néz ki a jövő erdélyi magyar unitárius egyháza?

L. L.: Először is hiszek abban, hogy van jövőnk. Abban, hogy fogyásunk nem vezet elfogyáshoz. Hiszem, hogy eljön az az idő, amikor legnagyobb energiáinkat nem a pusztá megmaradásért való küzdelemre kell fordítanunk, hanem arra, hogy az embert lelki élményekkel, erkölcsiekben gazdagítsuk, Isten közelében tartsuk.

Önkéntesek

Advent első vasárnapján, az istentisztelet után jutott tudomásomra a megdöbbentő és elszomorító hír: autóbalesetet szenvedett egyik kedves, segítőkész egyháztagunk férje és fia. Az ijesztő hír nem hagyott nyugodni. Számítógép mellé ültem és elektronikus levelet küldtem Júliának, a család kollegista lányának, aki megerősítette a szomorú hírt. Másnap, december 1-jén késő délután megszólalt a kapucsengő. Sietve nyitottam kaput, és amikor megpillantottam Júliát és édesanyját könnybe lábadt szemmel, kétségbeesetten és a fájdalomtól lesújtottan, ösztönösen szaladt ki a számon:

– Valami nagy baj van?

– Igen, nagy bajban vagyunk, tiszteletes úr! Férjem állapota válságos. A lehető legrövidebb időn belül nagy mennyiségű vére lenne szükséges.

Behívtam őket az irodába. Közben eszembe jutott, hogy a teológiai hallgatók egyszer már jelesre vizsgáltak önkéntes véradásból, amikor a tordai nyugalmazott unitárius lelkész életét mentették meg velem, ezért azonnal felhívtam Ferenczi Enikő korházlelkészünket és arra kértem, segítsenek most is, ha lehet. Enikő hangja megnyugtató volt. Azt válaszolta: „Ne aggódjatok, lesz vér. Biztosan ezúttal is jönnek a teológusok vért adni! Sőt a kollegisták is! Minden tőlünk telhető megteszünk.”

Kis idő múlva Enikő visszahívott és elmondta, hogy a teológiai hallgatók szeniora (ifjúsági elnöke), Vagyas Attila és a János Zsigmond Unitárius Kollégium vallásánára, Solymosi Zsolt készséggel álltak az ügy mellé és már mozgósították is az önkénteseket. Másnap reggel egy nagy csapat, 28 teológiai hallgató és kollegista nyújtotta önként karját véradásra, és nem csupán néhány cseppre, hanem 1 egység! (4,5 deciliternyi vér) adományozására.

A család nevében is hálásan köszönöm életmentő adományozókat! A kereszténység lényege az önkéntességben rejlik. Ez adja erejét és elevenségét. Megmutattátok hiteteket – cselekedetekkel. Meggyőződéseim, hogy amit tettetek, azt emberségből, barátságból, jó lélekből tettétek, s nem vártok ezért sem dicséretet, sem hálálkodást, mert számotokra ez a természetes, a keresztényi és a humánus. Az irántatok érzett szeretetünk és nagyrabecsülésünk minket mégis arra indított, hogy név szerint köszönjük meg nektek az áldozatot, és kérjük Istent, hogy áldjon meg az új esztendőben szeretteitekkel együtt! Vigyázzon rátok, védjen és oltalmazzon! Adjon szép tanulmányi eredményt, sikeres felkészülést a szolgálatra!

Józsa István Lajos

A Protestáns Teológiai Intézet unitárius hallgatói hála szívvel köszönik a magyarszováti egyházközség krumpli-adományát. Isten fizesse nekik vissza!

Felelősen és lazán

Hollandiai kontextuális pasztorációs képzés

November 13-án Dortmundban landolt a „tizenkettő” (tíz református és két unitárius lelkipásztor). Holland kollégák vártak, autóval vittek tovább hazájukba. Didamban a 600 tagú (vagyis kis lélekszámú!) református egyházközség alig másfél hónapja ott szolgáló papnője a templomot is magába foglaló gyülekezeti központba vezetett. Presbiterek hordozták körül az enni-innivalókat. Közben asztaltársaságunkba érkezett a már rég itt élő, de kolozsvári gyökereit ápoló Ida asszony, aki aznap útjaink során hűséges kísérlőnk lett.

Didamban a templomnézés, a komputázás után barangolásra indultunk a judaizmust, a kereszténységet és az iszlám kultúrát és vallást bemutató, a kortárs kereszténységgel szemben nem ritkán kritikus alapállású Orientalis Múzeumparkban, majd Amersfoortba mentünk tovább, ahol az évtizedekkel korábban a kolozsvári PTI-ben vendégszónokoskodó és magyar nyelven mági választékosan beszélő Magda asszony fogadott vacsorára. Éjszakába nyúló „egyház történelmi” sétánk után ő biztosította nyugalunkat, pihenésünket.

14-én Greteke de Vries remonstráns lelkipásztorral utaztunk tovább a doorni Hydepark Protestáns Konferenciaközpontba, ahol egy számunkra különleges reggeli áhítat után s a képzésnyitó bemutatkozásokat követően Hanneke Meulink-Korf és Henk Vrielink képzésirányítók beszéltek arról, miként gyűjtött Martin Buber és Elie Wiesel chászid történetet (amelyeknek lényege a messiás-várás). Majd elhangzott a kérdés: „Mit tehetünk azért, hogy a béke és az igazság érvényesüljön világunkban?” Mit is?... „Egyszerű emberként úgy járulhatok hozzá világunk megvált(oztat)ásához, hogy amit teszek, azt jó lélekkel teszem...” „Ha kenyeret sütsz, süss jól és jó kenyeret,

ha meg eszed, edd élvezettel... Ha valakinek segítesz, szívesen tedd... Isten által ajándékozott lelkiismeretünknek köszönhetően a rosszat nem tudjuk teljes szívvel-lélekkel tenni, csakis a jót!”

Újsághírből tudtuk meg, hogy néhány órával korábban ifjúsági szervezetek kéréssel fordultak a hollandiai társadalom felé: „Engedjétek, hogy mi is adjunk, hisz most sokkal több jogunk van, mint kötelességünk.” *Felelősen és lazán* hatolunk tovább kapcsolataink összetettsége felismerésének útján. Figyelmesen jegyzeteljük: „ha azt gondoltátok, itt most megtanuljátok, hogyan lehet bonyolult dolgokat egyszerűen megoldani, csalódnia fogtok.” Folytattuk a 2007 őszeről ismerős családfavizsgálattal (a genogrammal). Ezúttal a feltaláló Alexander Graham Bell családfáját elemeztük, majd a „kiegész” tünetegyüttest jártuk körül. A nagyvárosi protestáns egyházközségben szolgáló pap családi-munkakörülményi elemzése vezetett el olyan kifejezések mélyebb értelmezéséhez, mint a „függőleges-vízszintes lojalitás”, az „energiavesztés egyoldalú adás okán.” Este a két unitárius résztvevő a marosvásárhelyi Amersfoortban járt. A remonstráns és szabadelvű protestáns gyülekezet lelkipásztora, Greteke de Vries este már a János templomot mutatta be nekünk. Akár csak Greteke, úgy hitvestársa, az utrechti protestáns teológiai oktató Rhein is szívesen idézett fel erdélyi élményeket.

15-én reggel maros-köri lelkészkollegámmal egyszerre mondtuk: Dávid Ferenc halálának emlékünnepe napjára virradtunk. Ebben a kontextusban akár jelképesnek is tekinthető, hogy Sándor Szilárd aznap Amszterdamban Harry Brandsma remonstráns börtönlelkész „védnökségében” román állampolgárságú foglyok között olvasott a Bibliából és velük imádkozott. Nekem pedig Greteke tette lehetővé, hogy egy bilthoveni ravatalozóban remonstráns szertartás szerint zajló gyászszertartás résztvevője lehessen. Nyilván másként történik, mint nálunk, de egészében véve kegyeletben zajló végtisztesség-megadása-ként éltem át az urnás temetést, amelyet Greteke találóan választott Goethe-versel zárt. A szertartás vezetője a résztvevők

A hagyományos újévi püspöki fogadás január 1-jén volt Kolozsváron, az unitárius kollégium épületének dísztermében. Itt egyházunk püspökének meghívására egyházi főtisztviselőink és főtisztviselőink, teológiai tanáraink és lelkészeink, az egyházi központi hivatal munkatársai és a belvárosi unitárius templomban tartott istentiszteleten résztvevő hívek együtt köszöntötték az új esztendő. Bálint-Benczédi Ferenc megválasztott, valamint dr. Szabó Árpád leköszönő püspök az új év kezdetének fontosságát hangsúlyozta, majd dr. Máthé Dénes főgondnok beszédében a 2008. esztendő fontosabb állásaiért adott hálát.

Az Egyházi Képviselő Tanács elnöksége január 9-én szervezte meg Kolozsváron dr. Szabó Árpád püspök kibúcsúzó ünnepélyét, egyházi vezetőink és más meghívottak részvételével. Az ünnepélyre abból az alkalomból került sor, hogy a püspök atyánkfia 12 évi szolgálat után nyugalomba vonult. A rendezvényre a következő lapszámunkban visszatérünk.

Nyitrai-Németh Csongor, a Kobátfalvi Unitárius Egyházközség lelkésze f. év január 1-jétől 33 évi lelkészi szolgálat után nyugalomba vonult. 1958–59-ben, alig tizenöt évesen, az 1956-os események erdélyi visszhangjának megtorlását

célzó ún. EMISZ perben egész családjával együtt meghurcolták és börtönbe vetették. 1961–1970 között kőművesként és ácsként dolgozott, időközben katonai szolgálatot teljesített. Teológiai tanulmányait 1970–1974 között végezte a Protestáns Teológiai Intézetben, 1976-ban szentelték unitárius lelkésszé a marosvásárhelyi zsinaton. Lelkészi szolgálatát gyakorló segédlelkészként a Csokfalvi Egyházközségben kezdte 1974–1977 között, majd 1977–1994 között az Ádamosi Egyházközség rendes lelkésze volt. 1994. novemberétől lett a Kobátfalvi Egyházközség lelkésze, nevéhez fűződik a kobátfalvi torony felépítése 2000–2003 között. Isten adjon számára erőt, egészségét!

Özv. Kökösi Kálmáné született Gál Eleonóra tiszteletes asszony és énekvezér, néhai Kökösi Kálmán unitárius lelkész és esperes özvegye, életének 90. évében, 19 évi özvegység után 2008. november 7-én Sepsiszentgyörgyön hirtelen elhunyt. Férje oldalán a Mészköi, majd az Árkosi Egyházközség tiszteletes asszonyaként és énekvezéréként 46 éven át hűséggel szolgálta egyházunkat. Temetése november 11-én volt a kökösi temetőben, a szertartást Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész végezte. Emléke legyen áldott!

számára is nyomtatott füzetben olvasható rendet követte. A ravatalozó egyik termében a gyászolóknak szóló részvétnyilvánítás együtt jár az itteni „torozással”: sajtos-sonkás magos zsemle, aprósütemény, kávé, tea.

16-án, vasárnap délelőtt az amersfoorti Johanneskerkben Fride Bonda zwollei remonstráns lelkipásztor szolgált. A gondnok barátságosan köszöntött, a presbitérium tagjai hiánytalanul jelen voltak, egy kedves hölgy gyülekezeti-közérdekű tudnivalókat közölt, én pedig nyugodtan átadhattam magam az istentisztelet élményének.

17-én a hattemi erdei táborban ismét találkoztak a képzés erdélyi és holland résztvevői. Az áhítat után a vezetők tudatosították bennünk, hogy életünkben egyfelől mozgásban vagyunk, másfelől azonban ismerjük a mozdulatlan állapotát is. Több irányú elkötelezettségben végezzük lelkigondozói munkánkat, több nemzedékre kell figyelniük, és szeretnénk oda hatni, hogy gondozott embertársaink, gyülekezeti tagjaink képesek legyenek megajándékozni egymást. A „gyógyulás-találkozás” esetében nemcsak szakmailag közelíték embertársamhoz, de *emberré* is válok *embertársamért*, kettőnk „mélységben” lejátszódó találkozása gyógyító hatású. Amint Buber vallja: nem utasíthatjuk el, hogy megérintsen embertársunk „mélysége”, az a tudat, hogy magunk is voltunk a mélyben. Ilyenkor, bár a szívünk átmelegszik, fejünk hideg kell hogy maradjon – a lelkigondozott érdekében. A mélység a mélység felé kiált, jelzi, hogy gondozói munkánkat teljes emberi eszköztárunk bevetésével kell végeznünk, de ugyanakkor figyelniük kell a felelős távolságtartásra is. A szülővé válás (parentifikáció) jelensége adásfolyamat – amikor a gyermekek szülői feladatokat vállalnak át, mert szüleik esetleg nem képesek megfelelően ellátni e feladatokat. A gyermeknek viszont játszania is kell, a túl sok „adás”

Balról jobbra: Greteke de Vries holland remonstráns lelkipásztor (Amersfoort Johanneskerk), Sándor Szilárd (Jobbágyfalva-Nyárádszereda), Pálffy Tamás Szabolcs (Marosszentgyörgy-Szászrégen) unitárius lelkész és az adventi időszak kezdete előtt már ajándékozó holland Mikulás. A háttérben H. N. Werkman A Messiásra várva című alkotása és a háziáldás holland köntösben

romboló parentifikációhoz vezethet. Személyes kapcsolati igazságokkal dolgozva törekedhetünk megbízható közösségek építésére.

A képzés során erdélyi lelkész-társaimmal megpróbáltuk közelíteni mozdulatlan, rögzült, olykor merev igazságképünket a hollandiai „mozgékonyabbhoz”, rugalmasabbhoz. A kis-

csoportos megbeszélések kiváló keretet adtak ehhez a kísérletünkhöz. Eredményeinket ún. „minőségi négyzetbe” írtuk be. A tekintélyhez kapcsolódó gondolatmenetből derült ki, hogy

Aki unitárius lelkészek részvételét is szorgalmazta: Greteke de Vries holland remonstráns lelkipásztor, balra Henk Vrieling, jobbra dr. Kiss Jenő

még mindig a férfi domináns elem (a holland protestáns egyházi hierarchiában is). Pedig figyelembe kellene vennünk, hogy egyházi közösségeinkben a nők számbelileg is tevékenyebbek, s nem ritkán megbízhatóbbak is, mint a férfiak. A „parentifikálatott” lelkipásztorok és egyháztagek mindig készek az „adásra”, ám ez a határtalan „rendelkezésre állás” amolyan messiáskomplexust eredményezhet: egyszer majd megfizetjük az árát, ha az „adást” túlzásba vesszük.

A képzés záró részében a *Titkok és hazugságok* című filmet néztük meg, majd kontextuális pasztorációs szempontból elemztük is.

Novemberi képzésünk megszervezésében jelentős feladatot vállalt magára Székely József kolozsvári református lelkipásztor, Ries Nieuwkoop nyugalmazott zwollei református lelkipásztor, Greteke de Vries, a holland–magyar fordításban dr. Kiss Jenő teológiai oktató, Székely József, Sógor Géza, Kállay Csaba kolozsvári református lelkipásztorok, de természetesen ugyanígy hála illeti Hanneke Meulink-Korfot és Henk Vrielinget, képzésirányítóinkat, a holland protestáns lelkipásztor-kollegákat. Meg persze a szakácsokat...

Holland kollegáink 2008. december 16-án Amszterdamban keltezett levelükben többek közt a következőket írták: „Megelégedéssel gondolunk vissza a hattemi találkozásunkra. Az ottani találkozások számunkra szépek, inspirálóak és gyakran nagyon személyesek voltak. Örülünk annak, hogy a kontextuális pasztorációval kapcsolatos első györgyfalvi találkozásunk Hattemben folytatódhatott. Úgy terveztük, hogy Hattemben veletek együtt átgondoljuk, milyen további lehetőségek vannak arra, hogy a kontextuális pasztoráció Romániában meghonosodjék és a lelkipásztorok képzésében és szolgálatában helyet kapjon. Erre a megbeszélésre sajnos nem került sor. Mi szívünkben reméljük, hogy a kontextuális szemlélet a magatok és lelkipásztor-kollegáitok munkásságában segítségé lehet [...] Reméljük, [...] segítségünkre lesztek abban, hogy a kontextuális pasztoráció Romániában lábra kapjon és tovább éljen.”

Pálffy Tamás Szabolcs

Cserkészek Hollandiában

Sepsiszentgyörgyi szeretetvendégségen a Bölöni Farkas Sándor Cserkészcsapat

Gödri Judith és Deregus Ildikó sepsiszentgyörgyi cserkészcsapat-vezetők hatékony szervező és nevelő munkáját dicséri az aktív egyházi élet keretén belül kibontakozott unitárius cserkészlet virágzása. Gödri Judith nőszövetségünk felkérésére évvégi szeretetvendégségünkön a csapat nyári hollandiai útjáról számolt be, vetítéssel összekapcsolva.

A cserkészek nyári vállalkozásának többrendbeli célja volt: Hollandia kulturális értékeinek, nevezetes természeti kincseinek megismerése, az utrecht-i remonstráns testvéregyházközséggel való testvéri kapcsolat erősítése, ismerkedés a nyugat-európai fiatalok életmódjával.

A holland testvérgyülekezet tagjai készséggel segítették a program összeállításában, térképeket, útikönyveket adtak, minden kirándulásra elkísérték a cserkészeket. A program elmaradhatatlan része volt minden településen a templomok meglátogatása – az utrecht-i remonstráns templom tornyába a vendéglátók is mintegy tízszer másztak fel a gyerekekkel –, de segítettek a bevásárlásban is.

A nyári kirándulás főbb állomásai ezek voltak: Budapest, Bécs, Köln, Utrecht, Amsterdam, Rotterdam, Hága, Scheveningen, Tropisch, Rozenland, Kinderdijk, Marken-sziget.

A hollandiai közös búcsúvacsorára az erdélyi fiatalok gulyást és rétes palacsintát készítették, bemutatót tartottak a tábori élményekből és együtt énekeltek vendéglátóikkal.

Hazafelé tartván amolyan „búcsúajándékként” Budapesten az augusztus 20-i, Szent István-napi tűzijátékban gyönyörködhetek – „háttérben” a Parlamenttel.

Ferenczi Mária-Magdolna

Sepsiszentgyörgyön a világcserkészet megalapítója, Robert Baden-Powell (1857–1941) emlékére a Tanulók Háza udvarán a 2007-es centenáriumi esztendőben egy andezittömbbe ágyazott bronzplakettet helyeztek el. Ezt most, 2008. december 23-án szentelték fel. Az alapzat Urszuly Sámuel kőfaragó munkája, a plakettet Petrovics István képzőművész készítette.

Újévi üdvözlés

Dósa Anna 101 éves

Életünk homokóráján alápergett egy újabb esztendő. Mögöttünk áll egy megtett út, van akié hosszabb, másé rövidebb. Mulandó életünkben minden változó. Korok és rendszerek jönnek és mennek, emberek születnek és tovatűnnek. Örök és változatlan egyedül gondviselő egy Istenünk. Őbenne van, őbenne kell hogy legyen ezentúl is bizodalmunk, reménységünk.

Az esztendők fordulóján sikereiben gazdag, áldott új esztendőt, erőt, egészséget, hosszú, boldog életet szoktunk kívánni egymásnak. Én is hasonló jókat kívánok most minden kedves Olvasónak. A 2008. és 2009. esztendő fordulóján azonban engedtessek meg nekem, hogy külön meleg szeretettel köszöntsem marosvásárhely-kövesdombi egyházközségünk legidősebb tagját, özv. Dósa Lajosné sz. Kiss Anna testvérünket.

Dósa Anna 2008. augusztus 30-án töltötte be századik életévét. Ebből az alkalomból szerető családja mellett még nagyon sokan köszöntötték őt Marosvásárhelyen. Szeptember első vasárnapján egyházközségünk is felköszöntötte Anna nénit. Lányja, veje, unokája kíséretében jöttek el templomunkba. Jó érzés volt látni azt a derűt, amely a törekeny kis asszony lényéből sugárzik. És jó érzés volt hallani visszaemlékezését is életére.

1908. augusztus 30-án született Balázsfalván, ahol édesapja a vasút alkalmazottja volt, édesanyja pedig hat gyermeket nevelt fel, egy fiút és öt lányt. A lányok közül ő volt a legidősebb. Édesanyja bágyoni származású volt. Anna nénit is ott keresztelték meg.

A két világháború között Nagyenyeden vásárolt házat a család. Itt végezte elemi iskoláit, majd Kolozsváron tanult tovább ipari szakközépiszkolában. 1942-ben kötött házasságot Dósa Lajossal, és Szilágynagyfaluba költöztek. Férje a faipari cég igazgatója volt. Néhány év múlva Dornatatarosra költöztek, majd az államosítás után kerültek Mezőtelegre. Férjét egy barátja „hazacsalta” szülővárosába, Nagyszalontára. Itt éltek 1950 és '58 között. Anna néni édesapjának halála után üresen maradt a családi ház Nagyenyeden. Ekkor Enyedre költöztek és itt éltek egészen Anna néni férjének haláláig. Lányuk Nagyenyeden érett-

ségizett. Miután férjhez ment és 1977-ben Marosvásárhelyre költözött, Anna néni is városunkba telepedett át, hogy lányáék mellett legyen, unokája nevelésében segítkezzen.

Íme egy évszázad történései, főbb állomásai, dióhéjban. Hogy mi mindent foglalt magába ez a száz esztendő, azt csak Anna néni tudja igazán. Két világháborút élt át, politikai eszmék és rendszerek születését és bukását. Része volt jóban és rosszban, sikerekben és kudarcokban egyaránt. 101. életévébe lépve, testi és szellemi frissességnek örvendő vallja Anna néni,

hogy az embert a megpróbáltatások és küzdelmek életútján a derű és bizalom tartja meg. A Maros megyei napilapnak, a *Népújságnak* nyilatkozta, hogy életében mindig képes volt akár saját magán, saját sorsán is derülni.

Most, amikor egy új esztendő elején erőt, egészséget, hosszú, boldog életet kívánunk egymásnak, én is kívánok Dósa Anna néninek erőt, egészséget, jókedvet, derűt és még hosszú boldog éveket szerető családjá körében.

Kecskés Csaba

Betlehemtől a Golgotáig – 6.

Jól éreztem magam kolozsvári teológus-hallgatóként. Jó volt, mert anyagilag nem terheltem szüleimet. A legációk alkalmával kapott tiszteletdíj, ha jól beosztottam, zsebpénznek elég volt. Hogy némi öltözetre is jusson, két tanítványt is vállaltam a városban. Hetente háromszor gyalogoltam az Arany János és a Galamb utca között. Vasárnaponként pedig énekvezérként az Írisz- és a Bulgária-telep között. Havi 150 lej ebből is nagyon jól jött, hiszen 300-ért már egy rend ruhát lehetett venni. A legációk nagyon kedvesek voltak. Karácsony, húsvét, pünkösöd előtt már hetekkel készültünk a szolgálatokra, s ha lelkiismeretesen felkészültünk, öröm volt szolgálni. Minden alkalom egy-egy kirándulás volt Erdély különböző tájaira. Boldogan igyekeztünk küldetésünk helyére, általában két kofferrel: az egyikben saját dolgainkkal, a másikban a könyvnaparákkal. Legelőször Székelyszentmihály–Kobátfalva–Bencéd hármasszülőkezetben szolgáltam. Gyönyörű karácsony volt, lovas szánnal repitettek naponta Kiskadácsból – ott lakott a lelkész – két gyülekezetbe. Egy másik karácsonykor Szabédon szolgáltam. A „bándi vonat” Szabédtól jó messzire rakott le a két kofferrel. Szerencsére egy atyafi segített a cipelésben. Egyik este a fiatalok mulatságba (zsúrba) hívtak meg. Ott ismerkedtem meg egy kislánnyal, akiért a későbbiekben még felkerestem egy párszor Szabédot. Édesapja, akinek még kaszálni is segítettem, egyszer alkalommal így szólt hozzám: „Ha a légátus úr így tud kaszálni, miért ment teológiára?” Mire én: „Gyula bácsi, a papnak is szabad kaszálni.” Ūrmőssel kapcsolatosan a tiszteletes asszony kedves szavai maradtak meg emlékezetemben. Amikor este megmutatta a kis oldalszobában a megvetett ágyat, így szólt: „Légátus úr, számolja meg a gerendákat, mielőtt elaludna, s akkor teljesülni fognak álmai.” Hogy mit álmodtam, és hogy teljesültek-e álmaim, azt nem tudom, de arra jól emlékszem, amikor a templomból kijőve az ünnep első napján a gondnok így köszöntött: „Isten segítse a légátus urat,

hogy ezen a pályán végezhesse ki magát.” Kivégzés és Golgota! Nem mondott szármárságot az öreg kurátor.

Későbbi életem szempontjából meghatározó jelentősége volt a siménfalvi legációnak. Ismerve Gellérd Imre igényességét, gondosan felkészültem, sőt megtanultam Dsida Jenő *Psalmus Hungaricus*át is. A mintegy 15 perces, nemzeti érzéstől fűtött verset palástosan, „puska” nélkül adtam elő mind Siménfalván, mind Kadácsban. Kadács akkor üres volt, Imre bácsi volt a beszolgáló. A vége az lett a dolognak, hogy a kolozsvári segédpapság után egyhangúlag meghívtak. Addig azonban még sok minden történt velem Kolozsváron és Györgyfalván, Kolozsvártól mintegy 10 km-re. Ennek a másfél évnek még nagyobb jelentősége volt életemben, mint a siménfalvi legációnak. A következőkben majd erről is szólni fogok.

Három fontos esemény történt életemben 1958-ban. Elvégeztem a teológiát, eljegyeztem magam a kadácsi gyülekezettel (megígértem, hogy amennyiben a püspök kinevez, elfoglalom az állást), és megismerkedtem Nyíri Lujza kolozsvári tanítónővel, jövődöbeli feleségemmel. Marosújváron született, de a háború idején Kolozsvárra költöztek. Szülei a tanítóképzőbe adták, arra gondolva, hogy tanítóra mindig szükség lesz. Azzal azonban valószínűleg nem vetettek számot, hogy a tanítók nagy része falun kell hogy életét letöltse. Ő is falura került, mégpedig egy „gumicsizmás” mezőségi faluba. Innen került kissé közelebb, Györgyfalvára. Abban az időben a közel 10 kilométerre levő faluba semmiféle tömegközlekedési eszköz nem járt, de annál inkább volt itt is sár. A gumicsizmától itt sem szabadult meg. Több „tanúgyistával” együtt minden héten egyszer megtették ezt az utat jövet-menet, erdőn-mezőn át vezető ösvényeken, mezei utakon. Egy szombat este ismerkedtünk meg, egy brassais ünnepségen. Falusi pap és falusi tanítónő – az Isten is egymásnak rendelte őket. Mi is így gondoltuk. Kapcsolatunkat azonban megzavarta az 1958-as szünidő, amikor mesz-

szire kerültünk egymástól. Én a szüleim mellett vártam, hova küld Kiss Elek püspök az egyéves segédpapság idejére? Bár tudta, hogy Kadács vár rám, mégis Kolozsvárra hívtott november 1-jétől. Nagyjából ugyanazt a munkát végeztem, mint teológus éveim alatt: Írisz- és Bulgária-telep ellátását. A változás annyi volt, hogy az Íriszen minden szolgálatot végezni kellett, nem csak kántorizálni. Jövendőbelimmel már november 15-én a templomban, a Dávid Ferenc-ünnepélyt követően találkoztunk. Többé nem fért kétség ahhoz, hogy „ott fenn” összekötötte valaki a sorsunkat. Hetente kétszer találkoztunk: a hétvégeken és a hét közepén. A hét közepén én mentem Györgyfalvára, órák után. Mire kimentem, már sötétedett. Rövid ott-tartózkodás után vissza Kolozsvárra, reggel órára kellett menni. Fagyos éjszakák, erdőn-mezőn át egyedül elég veszélyes volt. Mondta is a szállásadó Marci bácsi: „Úrfi, ha nekem két ökröt adnának, akkor sem indulnék most Kolozsvárra.” Aztán lassan eljött a tavasz, amikor ez a kirándulás sokkal kellemesebb volt. Májusra tűztük ki, de végül is június 21-én tartottuk meg a Szentegyház utcai családi otthonban az eljegyzést. Főnököm, dr. Lőrinczi Géza húzta fel a gyűrűt ujjunkra, szép szavak és jószerecsse-kívánások közepette. Házasságra egyelőre nem gondolhattunk, mert nekem se házam, se fizetésem nem volt. A segédpapság három legátummal volt megfizetve, a központi templomban végzett szolgálatokért.

A pünkösdi szolgálatomban egy elvtárs nagy hibát talált és panaszával Bende Béla tanáromhoz ment: „Hogy merészelte ez a kicsi pap elszavalni a *Psalmus Hungaricus* és hogy merete támadni a materializmust, a nagy Marx szavait, aki azt mondta, hogy a vallás ópium a tömegek szemében, ez pedig azt mondta, hogy nem az, hanem éppen a pünkösdi események mutatják: hogy éltető és megelevenítő erő?!” Bende magához hívatott, elolvasta a prédikációt, minden oldalát aláírta és szólt: Kollega úr, ők is támadnak minket, mi is támadhatjuk őket. Mivel sejtítikára volt a feljelentőnek, az ügyemet lezártak nyilvánította.

Lőrinczi Károly

Új év kezdetén

Elmúlt karácsony, elfogyott a bájgli. A karácsonyfa színe megfakult, ágai egyre jobban lehajolnak – ha ugyan még megtűrik a lakásban. Az ajándékok örömteli, kíváncsi bontogatása után a sok-sok színes csomagolópapír, kartondoboz az egyszeri használat után a lakónegyedek alulméretezett szeméttárolóinak környékét rondítja tovább. Teljesen egyetérték a magyar államelnökkel, aki újévi köszöntőjében megállapította, hogy sok mindennel pazarolunk. Igen, megszoktuk, megszoktattak, mintha ez a jólét fokmérője lenne. Érdemes lenne elgondolkozni ezen, és az új évben elkezdni nagyobb távlatban gondolkodni.

Elmúlt a Szilveszter-nap éjszakája, a petárdák, tűzijátékok és a pezsgős üvegek dugói elhallgattak, a vidám mulatozás lejárt. Mire a tisztelt Olvasó kezébe veszi az *Unitárius Közlöny* januári számát, már egyre inkább megbarátkozott írásban és szóban a 2009-es szám használatával.

Év végén, új év elején mindenki mérlegelhetette, elkönnyvelhetette az elmúlt év sikereit, megvalósításait, kudarcait, csalódásait egyéni, családi és közösségi életében. De vajon az ünnepek alatt lelkiükben gazdagodtunk-e? Merem hinni, hogy a családi együttlét, ha rövid volt is, erősítette az összetartozás érzését, gazdagította közös élményeink gyűjteményét. Őrzöm az unokáim „műveit”, amelyeket nekem készítettek és a tükrön a legkisebbik unoka ujjlenyomatát. És őrzöm a karácsonyi istentisztelet és az úrvacsora közös élményét, az áldást, amellyel elbocsáttattunk.

Újra itt vannak a hétköznapiak, a mindennapi munka és gondok, a tervezgetés rövid és hosszú távon az egyéni és közösségi életben. Az új év kezdetén szokás minden jót, „bort, bűzát, békességet” kívánni egymásnak. De konkrétan fordítva a szót: a magunk házatáján, a nőszövetség berkeiben mit kívánjunk az új esztendőben?

Kívánhatnánk egymásnak erőt, egészséget, elkötelezettséget, jó ötleteket, kitartó munkát, áldozatkészséget, eredményes pályázásokat, jól megszervezett rendezvényeket, több egymásra-figyelést, közös tevékenységeket, egyetértést, a nézeteltérések, sértések és sértődések mellőzését, a közös érdekek szem előtt tartását, új tagok bevonását, kapcsolataink bővítését, anyagi alapjaink gyarapodását, jobb együttműködést a helyi, köri és az országos nőszövetség között, a kommunikáció javítását, hasznos tanácskozásokat, vállalt kötelezettségeink elvégzését – és nem utolsósorban *önkéntes vállalkozó házigazdát a 2009. évi közgyűlés és konferencia megrendezésére, sok előfizetőt a Nők Világára, sok-sok tudósítást, írást, széleskörű híradást az Unitárius Közlönybe és a Nők Világa kiadvány számára, szorosabb együttműködést a rovatfelelősökkel és színvonalas számokat. Még sok-sok mindent sorolhatnék. Minden vágyunk, kívánságunk nem teljesülhet. Tökéletesek nem lehetünk, de ha mindenki igyekszik 2009-ben kicsit többet tenni a nőszövetségi munka terén, akkor a „sok kicsi sokra megy” elv alapján többet tudunk felmutatni Isten és ember iránti szeretetből, és Isten országa mibennünk növekedni fog. Adjon a jó Isten minden asszonytestvérünknek testébe erőt, lelkébe hitet és szeretetet, hogy lehessünk „a világ világossága” és „a földnek a sója”.*

Asztalos Klára

Székely kézművesek Nagyajtán

Az újságokat, napilapokat böngésző olvasó ritkán bukkan olyan írásra, amely valamelyik helyi unitárius nőszövetség tevékenységéről szól. Ilyen „ritka madár” az alábbi írás, amely a Sepsiszentgyörgyön megjelenő *Háromszék*-ben látott napvilágot 2008 decemberében. Szerzője Hecser László.

A Nagyajtán szervezett Erdővidéki kézművesvásáron két helyi csoport is jelen volt termékeivel. Az unitárius nőszövetség tagjai gyöngyöt fűzve teremtenek pénzalapot az épülő közösségi ház felszerelésére, a Kriza János Általános Iskola diákjai – talán nem korai kijelenteni – a helyi bútorfestés alapjait teremtik meg.

Közel öt esztendeje Fekete Judit tiszteletes asszony úgy gondolta, jó lenne, ha olyan tevékenységet indítanának, mely a különböző korosztályhoz tartozó hölgyeket kicsit közelebb hozná egymáshoz. Az elgondolást tett követte, s a Míves Házban egyik héten megtanultakat másik héten „lányainak” próbálta átadni. A kis ékszerek, ruhákat díszítő apró csecsebecsék,

karácsonyfát ékesítő kézimunkák felkeltették az édesanyák érdeklődését is, s hamarosan „átirigyelték” a kézműves-foglalkozást. Nyár kivételével minden hétfő délután közel húsz asszony gyűl össze. Hogy ezzel az egyháznak, azaz a közösségnek is hasznot hajtsanak, létrehozták az ún. gyöngy-alapot: a faluban megforduló turistáknak, környékbeli vásárokon, vagy éppen ismerősökön keresztül pénzzé teszik az ízlésesen elkészített nyakékeket, fülbevalókat, karpereceket, karácsonyi díszeket. A befolyt összegből a közösségi ház számára vásárolnak felszerelést, vagy egyéb felmerülő kiadás fedezéséhez járulnak hozzá.

Mint Benkó Klára, a nőszövetség titkára elmondta, a megkeresett pénzből függőnyt s a gyermekeknek karácsonyi ajándékot szeretnének venni. Fekete Judit szerint viszont a befolyt pénznél fontosabb, hogy a gyöngyfüző asszonyok mára erős és összeszokott társaságot alkotnak, aminek jótékony hatását a hétköznapiakban is érezni lehet. Hogy miként? Benkó

Klára példaként azt említi, hogy egy súlyos beteg társuknak a kézimunkázás, a közös élmények átélése adta vissza életkedvét, jövőbe vetett hitét. A nőszövetség vadrózsa-mintás, gyönggyel kivarrt és a *Légy hű mindhalálig* jelmonddal díszített zászlója a néhai beteg Baló Piroska keze munkáját dicséri...

UK

Gyógyír egy panaszra

Kolozsváron többen panaszkodtak, hogy nem jutottak hozzá a *Nők Világa* karácsonyi számához. Egyetlen megoldás, hogy megkaphassátok a lapot, az, ha előfizettek rá! – válaszoltam mindenkinek!

2008-ban 433 előfizetőnk volt, és mindenki idejében megkapta és olvashatta a *Nők Világát!*

2009-ben 4 szám jelenik meg és 9 lesz az ára. Aki tényleg szeretné olvasni a lapot, január 31-ig még előfizethet az ismert címen.

Sigmond Júlia

Új év, új téma: külső és belső környezetünk védelme

2008. december 12-e és 24-e között két helyszínen, Homoródalmáson (a háromszék-felsőfehéri, a székelyudvarhelyi és a székelykeresztúri egyházak számára) és Szentháromszágon (a kolozs-tordai, a marosi és a küllői egyházak számára) szerveztük meg az ötödik egyleti hitértelmező hétvégét.

Ennek a rendezvénynek elsődleges célja az, hogy az ODFIE Választmánya által kijelölt évi témát – 2009-ben ez a *külső és belső környezetünk védelme* lesz – megbeszéljük, illetve kidolgozzuk azokat a tevékenységeket, finomítsuk azokat a rendezvényötleteket, amelyek a téma megfelelő feldolgozását biztosítják.

Alább a Szentháromszágon összeírt ötletekből válogattunk. Ezek közül több tevékenységet is a helyi egyletek figyelmébe ajánlunk.

I. Általános – és az országos rendezvényeken megvalósítandó – figyelemfelkeltő és informáló tevékenységek:

- dohányzás és italozás nélküli órák;
- „gyertyafényes előadás” (energia-megtakarítás);
- hangosítás, világítás nélküli hangszeres buli vagy gitárest;
- a természetről szóló rövidfilmek vetítése az előadások, tevékenységek között;
- stand vagy sátor felállítása, ahol információt lehet szerezni e témakörben;
- kiábrándító tényeket felmutató plakátok készítése és kifüggesztése;

- a maroktelefonok kikapcsolását kérő plakát mellé kiírni annak káros és környezet-szennyező hatásait;
- a mosdóhelyeken a víz megtakarítását szorgalmazó feliratok, plakátok kifüggesztése (Bolíviában még az esőért is adót kell fizetni!);
- minden rendezvényen legyen sporttevékenység.

II. A belkapcsolatok terén javasolt tevékenységek és programok:

1. EGYHÁZKÖRI TALÁLKOZÓK

- környezetvédelmi témájú filmnézéssel, megfelelő koordinátorral;
 - szemétszedés, akár versenyszerűen is;
 - olyan helyszínen megszervezni az egyházköri találkozót, ahol van elég fiatal, de nincs működő egylet – ezáltal segíteni őket a felkészítésben;
 - a turistaösvények jelzéseinek újrafestése;
 - temető- és templomtakarítás; közmunkák;
 - szórólapok, illetve plakátok osztogatása a faluban, a templomban;
 - számoljuk meg, hogy a szemétygyűjtés során hány zsáknyi hulladékot szedtünk össze, majd ezt írjuk meg a *Hírlevélnek*;
- Címjavaslatok rendezvényekre: *Hol élek én; Szenvedélybetegségek; Lelki szenvedélyek; Mi a globalizáció?; Pozitív szenvedélyek (pl. sport); Ellenségünk, vagy barátunk a természet?; Miért hajszoljuk magunkat?; Mit tehetek a közvet-*

len környezetem érdekében; Én és a környezetem, a környezetem és én; Miért így, mért nem másképp?; 2070; A természet figyel; Meddig fogasztunk még műanyagot?; Voltunk, vagyunk, leszünk-e?; Cselekszünk, vagy fizetünk?; Köszönjük, hogy itt lehettünk!; Lenni, vagy nem lenni?; A természet velem, én miért ellene?; Ők vajon mit fognak majd látni?; Orosz rulett az étellel.

2. TEVÉKENYSÉG-AJÁNLÓ HELYI EGYLETEKNEK

- a helyi egylet történetének megírása;
- az elképzelt egylet történetének megírása;
- családfakészítés;
- az adott településről szóló régi történetek összegyűjtése;
- a témával kapcsolatos ifjúsági istentiszteletek;
- közmunkák szervezése;
- faültetés;
- a környék sajátos állat- és növényvilágának számbavétele;
- egyéves verseny különböző helyi egyletek között;
- egyházköri kerékpártúrák szervezése; biciklizés a környék tisztaságáért;
- kézműves tevékenységek;
- kántálás.

Rácz Norbert

Beharangozó

2009-ben – amint ahhoz az előző években hozzászoktunk – az első országos ODFIE-rendezvény a Versmondó és népdaléneklő verseny lesz, amelyet február 20-e és 22-e között tartunk. A pontos helyszínről és a részvételi feltételekről a januári *Hírlevélben* és az újévi egyleti körlevélben részletesen tájékoztatunk. Addig is: biztassátok a tehetséges versmondókat és jó hangú énekeseket, hogy készüljenek a versenyre!

Iskolai reneszánsz Székelykeresztúron

2008-as iskolahét a Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban

Harmadikosok mesejátéka

A közel négyszáz keresztúri diák és a több mint harminc tanár a minden évben megszervezendő iskolahetet 2008-ban a november 16-a és 21-e közötti napokra tervezte. A készülődés persze hetekkel korábban elkezdődött, hiszen tanár és diák egyaránt arra törekedett, hogy a maga részét minél alaposabban vegye ki a munkából. Sok apró gyöngyszemet felfűzve jön létre minden évben az iskolahét gyöngysora, s ez a gyöngysor lehetőséget ad arra, hogy iskolai közösségünkben „valódiabb” arcunkat mutassuk egymásnak. Idén a tanárok és diákok a reneszánsz jegyében kötöttek egyhetes „tűzszünetet”: a katedra innenső és túlsó oldalán egyaránt az volt a legfontosabb, hogy az iskolahetünk színvonalas, tanulságos és élményekben dús legyen. Az ötletgazda és megbízott koordinátor a mindannyiunk számára kedves magyar szakos tanárnő, Lukács Éva volt.

folytatás a 16. oldalon

Lakatos Sándor

Iskolai reneszánsz Székelykeresztúron

folytatás a 15. oldalról

A első napon az unitárius templomban emlék-istentisztelettel nyitottuk meg a sort Dávid Ferenc tiszteletére. Ez alkalomból a szószéki szolgálatot Lakatos Sándor lelkész-vallásnár végezte. Az istentisztelet keretében a hagyományhoz híven az iskola kilencedikes diákjai egy Dávid Ferenc-emlékműsorral mutatkoztak be az unitárius gyülekezetnek. Ez ünnepi alkalommal diákjaink Székely-Tiboldi Anikó magyar szakos tanárnő irányításával egy kedves és komoly irodalmi összeállítással álltak helyt.

A hétfőt a legkisebbeknek szenteltük. Az első és második osztályosok Bálint Rozália és Szél Katalin tanítónők segítségével ötletes színpadi műsorral mutatták be, mi mindent tanultak

Sándor Zsigmond Ibolya muzeológus

az eltelt alig pár hét alatt. A szülők zsúfolásig megtöltötték a Balázs Ferenc-díszterem nézőterét, hogy a szerepműsor lejártaival megtekinthessék gyermekeik őszi természetes anyagokból készült kézimunka-kiállítását és az elmaradhatatlan toklámpás-kiállítást. Az estét Bartha Márta tanítónő harmadik osztálya zárta, akik – koruk okán is – a színpadon már annyira otthonosan mozognak, hogy egy teljes mesejátékkal tudták szórakoztatni a nagyérdeműt. A műsorszám címe így hangzott: *Mesevilág-csodavilág, földindulás Meseországban*. A színpadi játékon túl a harmadikosok bemutatták saját készítésű meséskönyvüket is.

A következő napon az V–VIII. osztályok diákjai a maguk során a reneszánsz jegyében „Mátyás udvarából” hoztak irodalmi-zenés összeállítást. Az ötletes öltözék és a jól bevált mátyáskirályos történetek színpadi megjelenítése hozta az örökös tanulságok kedves üzenetét. És ha a reneszánsz kora nem lett volna elég kihívás a szereplőknek, a színpadi jelenetek sora az angol nyelvű játékkal folytatódott. Nagy Emese-Tímea angoltanárnő irányításával most még csak játszottuk, mit és hogyan is kell mondani angolul, ha a kalauz a jegyet kéri, ha a költöztető munkások csak angolul beszélnének, vagy ha egyszer majd a

British Museum vendégei lehetünk. Mindezt persze úgy, hogy a Let's have fun jelszónak is eleget tegyünk.

Ám az iskolahét nemcsak a diákok közösségét erősíti, hanem a tanári közösség számára is fontos a közös tevékenység. Ez alkalommal, kapva az alkalmon, hogy iskolahetünk alkalomával Rodger Matlaga, a Massachusetts állambeli Concord UU gyülekezet tagja Keresztúrra látogatott, kérésünkre *Tengerentúli testvérkapcsolat* címmel vetített képes előadást tartott tanári karunk számára. Bemutatójában röviden ismertette az egyesült államokbeli unitárius-univerzalista mozgalom lényegét, majd a székelykeresztúri unitárius gyülekezet és a concordi UU-gyülekezet testvérkapcsolatának két évtizedes történetét; az elhangzottak alapján tanáraink teljesebb képet kaphattak arról az ösztöndíj-rendszerről, amely a fentebb említett testvérkapcsolat alapján jöhetett létre, és amelynek köszönhetően 1996 óta iskolánk gyengébb anyagi helyzetben lévő diákjai nem kevesebb, mint 180 000 dollárnyi támogatásban részesülhettek. Az előadás unitárius felekezeti tanáraink számára is hasznos újdonságokat nyújtott.

A szerda a „dísznap” jelzőt kapta. Ezen a napon már a középiskolások dolga volt bemutatni a nem kis munkával előkészítetteket. Ezen az estén megtisztelték jelenlétükkel városi tanácsunk képviselői, a székelykeresztúri iskolák elöljárói, a református egyházközség részéről Antal Zoltán esperes, a Molnár István Múzeum munkatársai, támogatóink és sokan mások. Nagy örömünkre szolgált, hogy az est második felében egyházunk főhatósága részéről dr. Szabó Árpád püspök, dr. Máthé Dénes főgondnok, dr. Rezi Elek főjegyző, Gyerő Dávid előadó-tanácsos és Bálint Benczédi Ferenc kolozsvári lelkész is részt vettek ünnepi esténken.

Zsidó Piroska román szakos tanárnő minden bizonnyal valami titkos varázserővel hatott a diákjainkra, hogy a fiatalok a *Letopisețul Țării Moldovei* című színpadi jelenetet jókedvvel és

Hatodikosok reneszánsz műsora

sok ötlettel adták elő – díszmehívottjaink nagy élvezetére, tudniillik székelyföldi diák számára nem kis megerőltetés és elszántság szükségeltetik egy ilyen jellegű munkához. Meg is volt az elismerés: szinte dörgött a taps. A reneszánsz költők verseiből készült magyar nyelvű versösszeállítás és a William Shakespeare világát megelevenítő angol nyelvű irodalmi összeállítás rövid időre elfeledtette velünk a digitális világ zörejeit, és elvezetett oda, ahol a reneszánsz világ színei, hangjai és rímei igazán otthonra találnak. Ez utóbbi nagyszerű bemutatók Lukács Éva magyar szakos, Tatár Kinga és Nagy Emese-Tímea angol szakos tanárok odaadó munkáját dicsérik.

A dísznapunk nem lett volna teljes, ha Sándor-Zsigmond Ibolya muzeológus nem hozott volna ismét egy csipetnyi történelmet a Molnár István Múzeum mélyéről. Előadásával megnyitotta azt a múlt század első feléből megörökített fényképek-ből szerkesztett kiállítást, amely a Nagy Béla-hagyatékából került ki, és amely Székelykeresztúr képekbe zárt múltjába ad betekintést. A kiállítás (harmadik helyszínként) iskolánk dísztermében talált ideiglenes otthonra.

Nagy Béla Székelykeresztúr és környéke talán legjelentősebb fotográfusa volt. Munkásságát 1926 és 1966 között fejtette ki. Saját fotóműhelyt működtetett és gyakorlatilag semmilyen közösségi történés nem került el figyelmét. Munkásságának köszönhetően máig megmaradt fotók révén pillanthatunk bele alma materünk közösségi életébe és csodálhatjuk meg iskolánk néhai tárgyi felszereltségét. Nagy Béla fotónegatív-hagyatékának köszönhetően, amely ma a Molnár István Múzeumot gazdagítja, Sándor Zsigmond Ibolya muzeológus, Czire Alpár tanár és jómagam együttműködésében sikerült a világháborúk közt siralmas állapotba jutott iskolatáblákat maradványaiból helyreállítani. Reméljük, hogy a város múzeuma és az ősi gimnázium között az elmúlt években bejáratott sikeres együttműködés továbbra is megmarad.

A vezetőtanács határozata alapján, az iskolahét díszestélyén, idén a következők részesültek tiszteletnyilvánításban:

Rómeó és Júlia

Dobos Albertnek, a Formula Prima Kft. tulajdonosának, Bartha Alpár lelkésznek, ifj. Szombatfalvi József lelkésznek és feleségének, Erikának, valamint id. Szombatfalvi József lelkésznek díszoklevél átnyújtásával köszöntük meg az iskolának nyújtott támogatást. Végül, de nem utolsósorban dr. Szabó Árpád püspök számára ajánlottuk fel az örökös tiszteletbeli diák címet. Mindig megtisztelő marad iskolánk számára, hogy az 1940-es évek második felétől a későbbi főtisztelendő úr iskolánk diákja lett. Az államosítás következtében generációja arra kényszerült, hogy tagjai „az államosított iskola végzőseinek” neveztessenek. A felajánlott díszoklevél ilyen értelemben a tiszteletnyilvánításon túl akár megkésett ballagási oklevél is lehet, kifejezése

folytatás a 18. oldalon

A padon

Vár.

Ha odalépnél hozzá megkérdezni, miben mesterkedik, azt felelné, hogy a lányt várja vagy a férfit, vagy az embert, akit valahol elvesztett félúton. Nem kérdezné meg, hogy miért vagy kíváncsi, nem morogna vagy zsörtölődne. Egyszerűen válaszolna, a legnagyobb őszinteséggel, mintha hosszú idő óta erre a pillanatra várt volna.

Cigarettazik.

Ha egyetlen pillanatra abbahagyná a változó égbolt felhők gyülekezését, talán eldobná az utolsó csikket, és soha többé nem érintenék ujjai egy-egy filter puha, mégis durva felületét. Abban a pillanatban, mikor már el lehetne dönteni, hogy esni fog-e vagy hétágra süt majd a Nap, képes lenne lezárni az utolsó gesztust is, amely a megszokott, monoton élet fele fordítja mindennapjait.

SMS-t ír.

Ha abban a percben meggondolná, kinek és hogyan fogalmazza a mondan-

dóját, biztosan te lennél az utolsó, aki eszébe jutna. Írna a szüleinek, a barát-nőnek, az egykori kollégáknak, de számodra nincs mondanivalója. Régen történt, mikor még meséltél, és ő hallgatta, s te is úgy ittad egy-egy szófoszlányát, mint az utolsó hangokat hallanád éle-tedben. Most nem hozzád szólnának a sorok.

Lehajtja a fejét.

Ha belegondolnál, rájössz, hogy talán túlságosan egyedül érzi magát. Ész-revenné, hogy ezt a magányt önmagá-nak termeli, szántszándékkal, ismerve a következményeket. Tudnád, kicsit mindig szenvedtette magát. Bizonyára sajnálnád, mégis büszke lennél rá, hiszen ő hozza döntéseit, s vállalja a következményeket. Mégsem lennél képes haragudni rá a balga lépésekért. Tapsolnál és köszönnél a büszke főhajtásnak.

Sír.

Ha feltennéd a kérdést, nem túl elcsépelet-e ez, nem túl megszokott-e és ezerszer kibeszélt-e, válaszként csak önmagaddal takarózhatnál. Hiszen tudnád, hogy bár annyira megszokott, mégis minden könnyesepp más. Ismernéd az

útjukat, látnád, hogyan érnek majd véget, s hogyan kezdődnek újra, mégis kíváncsian lesnél az újabb kifakadást. Kicsit te is sírnál ómiatta.

Ebben biztos vagyok. Fogod a kezem, s közben azt reméled, néhány erőteljes szorítással én is erőt adhatok. Pedig képtelennek tartom, hogy önmagam hite nélkül az utadba álljak. Engednélek sírni. Akarnám, hogy fájjon. Táncolnék és tapsolnék örömben, ha zokogni látnálak. És nem a kárörömért, hanem mert melletted néha én is képes vagyok könnyeket csalni a magam szemébe. Megkésve ugyan, de tudok. Mert én is önzőnek születtem, s a gyarlóság határai túl szélesek ahhoz, hogy bőséggel lavírozzak benne. Kicsi vagyok, s mégis elhiszem, hogy nélkülem hiányosabb lenne a Föld. S talán rajtad töltenék ki a haragomat, benned keresnek hibákat, téged okolnának, ha nekem fáj valami.

Kicsit sem fejlődtem azóta, hogy láttál ott, a már mesebeli térnek számító kerek erdő szélén. Azóta sok-sok szálát festett deresre hajamban az idő...

Máthé Kincső

Iskolai reneszánsz Székelykeresztúron

folytatás a 17. oldalról

annak, hogy az egyház főpásztora iskolánk örökös tiszteletbeli diákja. A szóbeli köszöntések András Benedek igazgatóhelyettes részéről hangzottak el, míg a díszoklevelet Varró Margit igazgató adta át.

Iskolahetünk hagyományává vált az elmúlt években az is, hogy osztályközösségeinkről és tanári karunkról dokumentum értékű csoportképek készülnek, a maratoni fotókészítés legszebb pillanata mégis az a stadionban készített nagy csoportkép, amelyen a szó nemes értelmében *mindenki* (kb. 400 személy) jól kivehetően látható. Czire Alpár tanár-fotográfust dicséri ez az akció.

A csütörtök visszahozott mindannyiunkat az iskolahét eredeti témájához. A délután folyamán általános műveltségi vetélkedőre került sor: diákjaink a reneszánszkori ismereteiket mérték össze. Közvetlenül a csoportos vetélkedő után vette kezdetét a reneszánsz-est.

Az évek során több kiadásban jelentkezett a „történelmi korok báljai” néven emlegetett rendezvénysorozat. Idén a reneszánsz jegyében régies ruhákat öltöttünk, korhű ételeket készítettünk, reneszánszkori táncot tanultunk. Diákok és tanárok egyaránt igyekeztek az alkalomhoz hűen készülni. A tanári kar jó példával kívánt előljárni, tehát nemcsak hogy az öltözködésben vett részt a korabeli hangulat megteremtéséért, de színpadi játékkal is meglepte az iskola diákjait. A nagy sikert arató tanárok ma-

Tanárok színdarabja

guk is örömmel bizonyították be, hogy nemcsak a katedránál, de a színpadon is megállják helyüket.

Az iskolahét zárásaként került sor a döntelennel végződött tanár–diák labdarúgó mérkőzésre. Az asztalitenisz bajnokság, majd az esti buli kerekítette ki a kimerítő hetet. Iskolánk igazgató-helyettese, András Benedek a vasárnapi istentiszteleten mondott szószéki beszédével bezárta az Úr kétezernyolcadik esztendejének iskolahetét.

Újra együtt

Háromszéki beszámoló

Elsőként körútra keredtünk. Október 17-e és 19-e között Kertész Ágnes, Lurtz Zsolt (Csuti), Szász András, Pájer György és mi, a körí képviselők, Kökösi Emese és Györgyilés Izolda indultunk útnak. A körút témája az értékek voltak. Nagy örömünkre a legtöbb helyen örömmel fogadtak, így sok heves és érdekes vita alakulhatott ki. A téma kapcsán felfedezhettük egymás fontos értékeit, és jobban megismertük egymást.

A következő rendezvény, a nemzet- és egyháztörténelmi vetélkedő volt, amelyen szép létszámban jelentünk meg. Voltak, akik az utolsó percekben is izgatottan tanultak, mások nyugodtan sétálgattak a kollégium folyosóin. Az egyéni verseny után csoportos vetélkedőre került sor. A csapatok különböző korosztályok tagjaiból álltak, így kellett összemérjék tudásukat. Díjat is hoztunk haza, amire nagyon büszkék vagyunk. Ezt követően a dévai zárókönyvtáron megemlékeztünk Dávid Ferencről.

November 14–16-án körútra indult a két körí képviselő és az ifjúsági lelkész. Kipróbáltunk néhány új játékot, amelyek sikeresnek bizonyultak, jókat neveltünk. Miután a csapat összehangolódott, két vagy három csapatra oszlottunk, s minde-

nik kapott egy-egy feladatot. Az első csapat mellett kellett érveljen, hogy van Isten, a második pedig amellel, hogy nincs, és olyan helyeken, ahol a létszám megenyegedte, a harmadik csapat a *három az Isten* elv mentén kellett hogy állást foglaljon. Miután a csapat tagjai egymás között megbeszélték az érveiket, kezdődhetett a „hitvita”. Sok helyen heves szócsaták alakultak ki. Az egyletesek a természetből, fizikából, kémiaiából, mindennapi életből és nem utolsósorban a Bibliából kerestek bizonyítékokat állításuk alátámasztására. A vitát a csúcsponton lezártuk, majd Bíró Attila ifjúsági lelkész rövid és szép előadást tartott arról: honnan is tudhatjuk, hogy van Isten. A végén búcsút vettünk régi és új barátainktól, megköszöntük a fogadást, és mentünk tovább a következő helyre, ahol már vártak.

A téli ünnepek közeledtével a sepsiszentgyörgyi egyetem arra gondolt, hogy egy mikulásos hangulatú körí találkozóval lep meg minket. Ezt december 5–6-án szervezték. A bejelentkezés után mindenki fel kellett hogy menjen a templomba, hogy elrejtse az ajándékot, amit hozott, majd ismerkedő játékokra került sor. Érdekes volt a *kíváncsi doboz* nevű új játék, amely által érdekes adatokat tudhattunk meg egy-

másról. Ezt követően felmentünk a templomba, és az esti áhítat után mindenki keresett magának egy csomagot. Ez az érdekes és új programrész nagyon tetszett mindenkinek.

Az est folytatásaként vacsoráztunk, majd egy remek előadásban volt részünk a kökösi egyetem részéről, akik a *Gyufaárus kislány* című történetet játszották el. Az előadást követően Mikulás-bulin vettünk részt.

Szombaton, reggeli után következett a bizalomjáték. Nagyon szórakoztató volt, és nem kis bátorság kellett hozzá! Körülbelül húsz percen át kellett behunyva tartanunk a szemünket, míg a szentgyörgyi egyletesek különböző tárgyakkal érintettek, különböző folyadékokkal itattak és végtelennak tűnő sétára vittek. Ám végül a templom harangtornyának bejáratánál találtuk magunkat. Aki akart, az felmehetett a haranghoz is. Ezután a Lóti-futi elnevezésű vetélkedő kezdődött, amelynek az volt a lényege, hogy a csapatok a kitűzött helyekre érjenek el, és ott a feltett kérdésekre válaszoljanak. Ez jól kifárasztotta az egyleteseket, így ezután jól esett az ebéd mindenkinek. A kiértékelőt követően hazaindultunk.

Nagyon jól kezdődött ez az egyleti év a háromszéki egyházkörben. Reméljük, hogy a fiatalos lendület megmarad mindannyiunkban, és tovább tudjuk adni az utánunk következőknek is.

Györgyilés Izolda és Kökösi Emese

Kedves Gyermeked, Barátaink!

Volt az itáliaiaknak egy pásztor-királyuk, akit Zan néven tiszteltek. A latin nyelv későbbi alakulása e nevet *Janná* formálta, és a mitológia ősi törvénye szerint a későbbi korok istenné avatták. Különös módon kettős fejjel ábrázolták, mégpedig úgy, hogy a fejeket tarkójukkal egymáshoz illesztették – ezt nevezzük Janus-arcnak –, hogy két ellentétes irányba nézzenek. Mint két őrszem. Így tekintették Jan isten hajlékának a kapukat, hiszen a legcélszerűbb, ahol tartózkodhattak, éppen a házak kibejáratai voltak. E múltba néző, de egyben jövőbe tekintő római istenség a kezdetek védnökévé vált, ezért szerencse-istenként tisztelték. Amikor a rómaiak a tízhónapos évről áttértek a tizenkét hónapos évre (J. e. 8–7. század), az első hónapot Mensis Januarius néven Janus istennek szentelték, mint aki az új év küszöbén búcsút int a múltnak és az új év fele tekint.

E mitológiai időutazás után ez év kezdetén szeretettel kívánunk nektek „szerencsés” rejtvényfejtést. Izgalommal várjuk választaitokat március 1-jéig a következő címekre:

Postán: **Fekete Levente**
527005 Aita Mare, str. Főút 349. Jud. Covasna,
illetve elektronikus postán: levante63@gmail.com

A magyar „Mensis Januarius” (15 PONT)

Mi a magyar megnevezése január hónapnak?

..... (5 p.)

Mit tudsz róla? Milyen januári népszokásokat ismersz?

.....
..... (10 p.)

Indián január (10 PONT)

Az észak-amerikai indiánok is neveket adtak az év hónapjainak. Megtudod, hogyan nevezik az év első hónapját, ha megfejted a rejtvényt és összeolvasod függőlegesen a kezdőbetűket:

.....

_____ : Sára egyiptomi szolgálója (1Móz 16,16)

_____ : Nér fia, Izrael hadseregarancsnoka (1Kir 2,5)

_____ : Ahasvérus (Xerxesz) király felesége (Eszter 1,9)

_____ : kispfőnök, aki megjövendöli az Edom népére le-sújtó istenítéletet. Az Ószövetség 31. könyvének írója

_____ : A szíriai Antiokhiában létrejött keresztény gyülekezet egyik vezetője, akinek Nigger a mellékneve (ApCsel 13,1)

_____ : János: A legendás hírű törökverő hadvezér (1407–1456)

_____ : Pippo: Zsigmond király hadvezére (1369–1426)

_____ : István: I. Lajos hadvezére (kb.1300–1353)

_____ : István: Az *Egri csillagok* (Gárdonyi Géza) hős várkapitánya

„Szerencsenövény” (5 PONT)

Mi a magyar neve annak a gyógynövénynek – latinul *viscum album* –, amely lombhullató fákon, öreg gyümölcsfákon élő féllélősködő cserje, és a fák ágain kis zöld bokrokat képez? Termése borsónyi, éretten áttetsző-fehér, kétmagvú, húsos, ragadós. A növény hatóanyaga a 0,5 cm-nél vékonyabb leveles

szárrészekben van. Ősztől tavaszig gyűjthető. A legértékesebb az almafáról gyűjtött. Úgynevezett ázalék-teát kell készíteni belőle: 250 ml szobahőmérsékletű vízben 2–4 kávéskanálnyi örleményt áztatunk estétől reggelig. Ennek felét reggeli előtt, másik felét reggeli után. Délután még egy adag iható. Beállítja a vérnyomást. Csökkenti a túlzott izzadást, vérzéscsillapító, görcsoldó, immunrendszer-erősítő hatása.

Bár kevés szakkönyv említi, nagyon figyelemreméltó, hiszen a cukorbetegség nagyon gyakori: „A _____ az egész mirigyrendszert kedvezően befolyásolja. Ugyanakkor annyira jó hatással van a hasnyálmirigyre, hogy cukorbetegség esetén a folyamatos teakúra megszüntetheti a kiváltó okokat.” (*Gyógyító természet*, Corvin kiadó 2007. 33. oldal.)

Egy kedves népszokás szerint aki szilveszter éjszakáján az éjfél órában megforgatja a feje felett ezt a növényt, annak teljesül titkos vágya.

Fejtsd meg a betűrejtvényt, és írd be az idézet üresen hagyott helyére gyógynövényünk nevét.

NGYÖFGYA

Egy régi kolozsvári (15 PONT)

	A	T	Ü	N	D	E	H	A	N	E	M	I
	R											R
	Á											M
A	S			S	A	N	O	L	I	A		A
Z				E						H		C
S				L						O		E
S				I						S		C
I				N	V	I	S	S	Z	A		I
V				A	I							L
E	S	S	Z	Ö	N							I
				N								A
				A			H	K	A	S		C
		O	D	A	F		A					
		L					N					
		Ö					N					
		F	E	R	Ö	L	E	A				

_____ L Ö R I N C

„1566. január 20-án kezdte Dávid Ferenc először a háromság dogmáját tagadni és ugyanakkor ellentmondott” – olvashatjuk abban a krónika-töredékben amelyet Lőrinc hagyott ránk. Ha elindulsz a nyíl irányában fölfele, kiírod az összes női nevet, majd azok kezdőbetűit a kijelölt négyzetekbe beírod, megtudod a krónika írójának a családnevét. A maradék szavakból pedig elolvashatod az utasítást, hogy hogyan kell a labirintusban haladnod.

Annyit még elárulunk a krónika írójáról, hogy ötvösmesterként is maradandót alkotott, de többször volt Kolozsvár királybírája is. Ennek a családnak az egyik házában működött a *Korunk* szerkesztősége 1974-ig. Itt a kapualj kőtábláján a következőket olvashatjuk: *Uxor bona est viri corona* azaz „A jó asszony a férjének koronája” és *Amicus fidelis est protectia*, magyar fordításban „A hű barát erős védelem”.

A fentieket Botár Imrénének a budapesti *Unitárius Életben* megjelentetett cikke nyomán közöljük.

Kedves Rejtvénykedvelő Olvasók!

Az *Unitárius Közlöny* 2009-ben egész éves rejtvénypályázattal is kedveskedik Önöknek. A februári lapszámtól kezdve sorozatszámokkal jelzett rejtvényeinkben híres magyar, amerikai és angol unitáriusok nevével találkozhatnak. Fejtsék meg a 12 rejtvényt, a fősorokban található neveket havonta írják be az alább közölt úrlapra. **(Kérjük, ezt feltétlenül vágják ki és tegyék el, mert egész évben, havonta használniuk kell!)** A részletes útmutatást decemberi számunkban közöljük). 2009 utolsó hónapjára a rejtvénysorozat megoldása egy szép idézet lesz a neves erdélyi író, Tamási Áron Balázs Ferenc mészki unitárius lelkész, író, utazót búcsúztató beszédéből, amely a temetésen hangzott el. Ezt a decemberi számban megjelenő négyzethálóba kell majd beírniuk. **A pályázaton való részvételhez szükséges a 24 híres unitárius személyiség neve és az idézet is!** Forrásanyagként felhasználható az *Unitárius Ösvény* című ODFIE-kiadvány.

A helyes megoldás beküldői között 2010 tavaszán értékes tárgynyereményt sorolunk ki.

Hasznos és kellemes rejtvényfejtést, sok sikert kíván a rejtvényszerkesztő, *Forrai Tibor*

A REJTVÉNYFEJTŐ NEVE:

1. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 45.:
2. rejtvény:	vízszintes 1.:
	függőleges 18.:
3. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 38.:
4. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 41.:
5. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 41.:
6. rejtvény:	vízszintes 1.:
	függőleges 27.:
7. rejtvény:	vízszintes 7.:
	függőleges 1.:
8. rejtvény:	vízszintes 1.:
	függőleges 21.:
9. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 41.:
10. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 42.:
11. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 41.:
12. rejtvény:	vízszintes 1.:
	vízszintes 47.:

Novemberi rejtvényeink megfejtése: *Gyónás*: Nem bűn, lányom, csak tévedés. *Kézcsók*: Püspökruhába öltöttem, hogy el tudjak menekülni.

Könyvjutalmat nyert Szabó Melinda tordai olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.

Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Ambrus Lajos** tanár, költő (Korond), **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök, tiszteletes asszony (Segesvár), **Benedek Jakab** lelkész (Segesvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Dezső Alpár** lelkész (Ádámos), **Györgyilyés Izolda** diák (Kökös), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kecskés Csaba** lelkész (Marosvásárhely), **Kovács István** lelkész, EUE közügyigazgató (Sepsiszentgyörgy), **Kökösi Emese** diák (Brassó), **Lakatos Sándor** lelkész, vallás tanár (Székelykeresztúr), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Máthé Kincső** diák (Sepsiszentgyörgy-Vargyas), **Nagy László** lelkész, esperes, EUE főjegyző (Marosvásárhely), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Maroszentgyörgy), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész, ODFIE-elnök (Kolozsvár), **Sándor Szilárd** lelkész (Jobbágyfalva – Nyárádszereda), **Sigmond Júlia** ny. bábszínész (Kolozsvár)